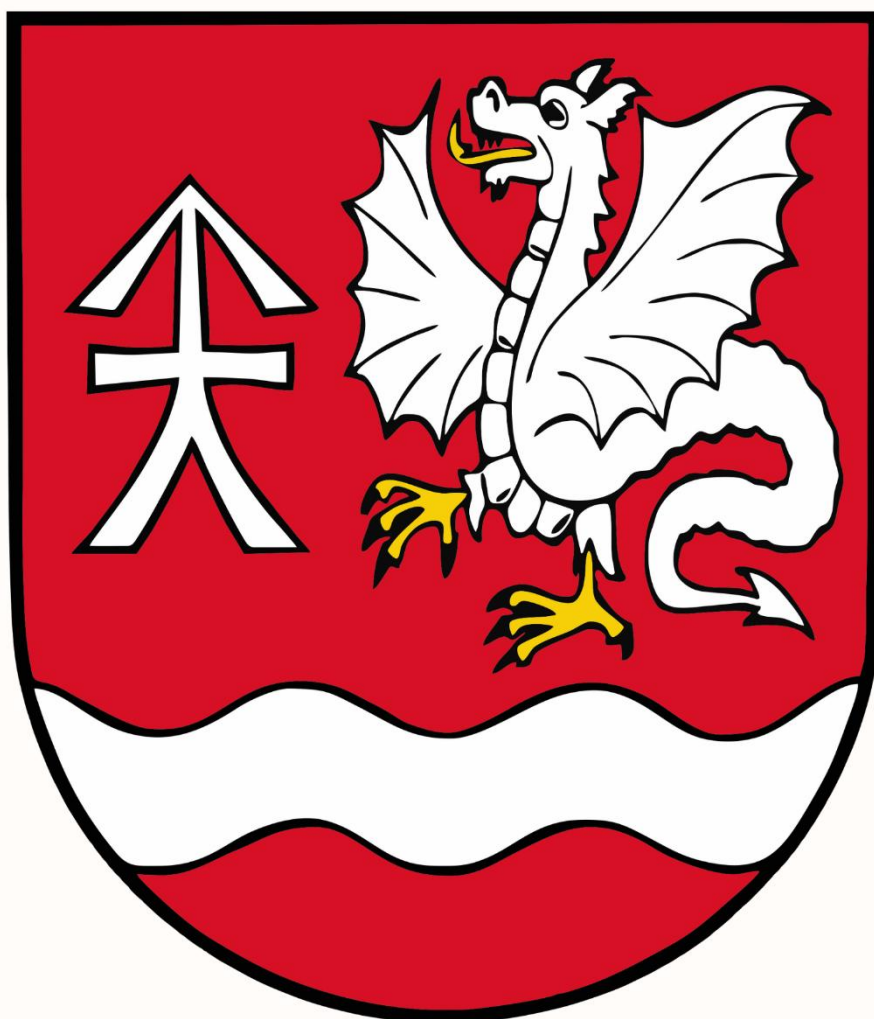

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY WODYNIE
NA LATA 2025-2035**

ZAŁĄCZNIK NR 1 DO UCHWAŁY NR.....

NAZWA OPRACOWANIA:

Strategia rozwoju gminy Wodynie na lata 2025-2035

ZLECENIODAWCA:

Gmina Wodynie

WYKONAWCA:

**BUDPLAN Sp. z o.o.
04-327 Warszawa
ul. Kordeckiego 20
tel. 22 870 42 62, fax: 22 870 42 62
e-mail: kontakt@budplan.net
www.budplan.net**

ZESPÓŁ AUTORSKI:

główny projektant:

mgr inż. arch. Anna Olbomska-Matusiak

autorzy opracowania:

mgr inż. Natalia Andraszek
inż. Anna Dolata
inż. Zuzanna Kruk
inż. Kamil Suchożebski
Arkadiusz Uhlig

współpraca merytoryczna:

Magdalena Osiak-Piwko – Urząd Gminy Wodynie
Beata Kublik – Urząd Gminy Wodynie
Dorota Żbik-Szostek – Urząd Gminy Wodynie

SPIS TREŚCI

I	WSTĘP	7
1	Rola strategii rozwoju gminy	7
2	Metodyka i struktura sporządzania strategii	7
II	Część diagnostyczna	9
1	Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej	9
	Charakterystyka gminy	9
	Obszar społeczny	9
	Obszar gospodarczy	11
	Obszar przyrodniczy	12
	Obszar przestrzenny	13
2	Wyniki badania ankietowego	16
3	Analiza SWOT	19
4	Potencjały i obszary problemowe	20
III	Część programowa	22
1	Struktura logiczna	22
2	Wizja rozwoju gminy Wodynie	22
3	Cele strategiczne	23
	A. Społeczeństwo	24
	B. Gospodarka	28
	C. Klimat i środowisko	31
	D. Przestrzeń	34
IV	Część przestrzenna	36
1	Struktura funkcjonalno-przestrzenna	37
	System powiązań przyrodniczych	37
	Infrastruktura transportowa	39
	Sieć osadnicza	41
	Infrastruktura społeczna i techniczna	43
	Model struktury funkcjonalno-przestrzennej	45
2	Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej	47
	Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu	47
	Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej	49
	Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenie szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej	50
	Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego	51

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego.....	51
Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej	52
Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW	54
Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.....	55
Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej.....	55
Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.....	57
V Część wdrożeniowa	58
1 Obszary strategicznej interwencji (OSI)	58
2 System realizacji strategii.....	61
Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	61
3 Ramy finansowe i źródła finansowania.....	63
4 Spójność z dokumentami wyższego rzędu	64
VI Spis tabel i rysunków	76
1 Spis tabel	76
2 Spis rysunków.....	76

I WSTĘP

1 ROLA STRATEGII ROZWOJU GMINY

Strategia rozwoju gminy to długofalowe opracowanie opisujące politykę rozwoju gminy. Dokument zawiera wizję tego, jak powinna rozwijać się gmina oraz czym powinna się cechować po zakończeniu okresu programowego. W opracowaniu formułowane są cele strategiczne, które wyznaczają politykę gminy i którymi powinny kierować się władze samorządowe. Zawarte w strategii są również zalecenia i kierunki działań umożliwiające realizację tych celów.

Strategia rozwoju gminy to jeden z elementów zintegrowanego systemu aktów strategicznych i planowania przestrzennego. Sprawia to, iż musi być ona zgodna z celami wyznaczonymi w dokumentach strategicznych wyższego rzędu, uchwalanych na szczeblu Unii Europejskiej, krajowym czy wojewódzkim. Jednocześnie dokument wyznacza wytyczne do kreowania aktów prawa miejscowego, w szczególności planu ogólnego i miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Z tego powodu poza częścią programową zawierającą założenia i cele strategiczne, opracowanie przedstawia też model struktury funkcjonalno-przestrzennej oraz ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej. Efektywne zarządzanie gminą wymaga spójnej wizji, która wynika z niniejszego opracowania.

Strategia rozwoju gminy jako element systemowego planowania kierunków rozwoju i kluczowych inwestycji jest również narzędziem pozyskiwania dofinansowań zewnętrznych. Efektywne wykorzystanie środków z programów i funduszy unijnych, krajowych i regionalnych to klucz do zapewnienia działań w kierunku aktywnego wykorzystania potencjału gminy. Sprecyzowane założenia inwestycyjne w zakresie rozwoju infrastruktury, gospodarki i środowiska, w połączeniu ze spójną polityką przestrzenną pozwolą wykorzystać dane szanse i zniwelować działanie barier hamujących rozwój gminy.

W procesie projektowania strategii przeprowadzane są również konsultacje społeczne. W ten sposób w rozwój i politykę strategiczną gminy zaangażowana zostaje lokalna społeczność i szeroka grupa interesariuszy. Funkcjonowanie gminy opiera się na mieszkańcach i lokalnych przedsiębiorcach, dlatego tak ważne jest włączenie ich w kształtowanie strategii rozwoju. Ustalenia zawarte w niniejszym opracowaniu służą rozwojowi społecznemu, gospodarczemu, infrastrukturalnemu i przestrzennemu. Rozwój ten powinien być nierozdzielnie związany z poprawą jakości życia mieszkańców i rozwiązywaniu najbardziej palących problemów społecznych.

2 METODYKA I STRUKTURA SPORZĄDZANIA STRATEGII

Niniejsza strategia rozwoju gminy Wodynie została opracowana w oparciu o zapisy Ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) oraz Ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju (Dz. U. z 2024 r. poz. 324 z późn. zm.). Opracowanie niniejszego dokumentu zainicjowano uchwałą nr III/22/24 Rady Gminy Wodynie z dnia 26 lipca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Wodynie na lata 2025-2035 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii, w tym trybu konsultacji (Dz. Urz. Woj. Mazowieckiego z 2024 r. poz. 7752).

Na potrzeby strategii powstała *Diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej przygotowana do strategii rozwoju gminy Wodynie na lata 2025-2035*, zwana dalej Diagnozą. Zarówno w przypadku Diagnozy, jak i STRATEGII ROZWOJU GMINY WODYNIE NA LATA 2025-2035 korzystano z najbardziej aktualnych danych udostępnianych przez statystykę publiczną, Urząd Gminy Wodynie oraz inne źródła. Strategia rozwoju gminy Wodynie na lata 2025-2035 obejmuje okres programowy

dziesięciu lat, jednak nie jest wykluczone kontynuowanie zawartych w niej założeń w dalszej perspektywie czasowej.

Dokument podzielono na cztery części: diagnostyczną, programową, przestrzenną oraz wdrożeniową.

Część diagnostyczna oparta jest na opracowanej *Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy przygotowanej do Strategii Rozwoju Gminy Wodynie na lata 2025-2030* oraz wynikach ankiety dla mieszkańców oraz przedsiębiorców i inwestorów. Celem tej części jest przede wszystkim zdefiniowanie potencjałów oraz obszarów problemowych i barier w rozwoju gminy Wodynie. Odpowiednia diagnoza pozwoliła precyzyjnie dopasować założenia strategii do sytuacji i charakterystyki gminy.

Część programowa jest bezpośrednim następstwem wniosków zawartych w części diagnostycznej. Składa się z wizji rozwoju gminy oraz konkretnych celów strategicznych mających na celu zrównoważony rozwój gminy Wodynie. Cele strategiczne podzielono na cztery obszary strategiczne, zawierające szereg działań i kierunków inwestycyjnych. W celu utworzenia wymiernego systemu kontroli realizacji strategii i maksymalizacji jej efektów, do każdego kierunku działań przypisano oczekiwane rezultaty i wskaźniki osiągnięcia tych założeń.

Część przestrzenna służy wyłożeniu ramowych założeń, którym powinny odpowiadać akty planowania przestrzennego sporządzane w przyszłości przez gminę. W celu spójnego ustalenia tych założeń, część przestrzenna składa się z modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie.

Ostatnia, wdrożeniowa część dokumentu to opis Obszarów Strategicznej Interwencji, źródeł finansowania i spójność ustaleń strategii z dokumentami wyższego rzędu. Ma na celu skuteczną realizację założeń dokumentu oraz integrację systemów planowania strategicznego na każdym szczeblu.

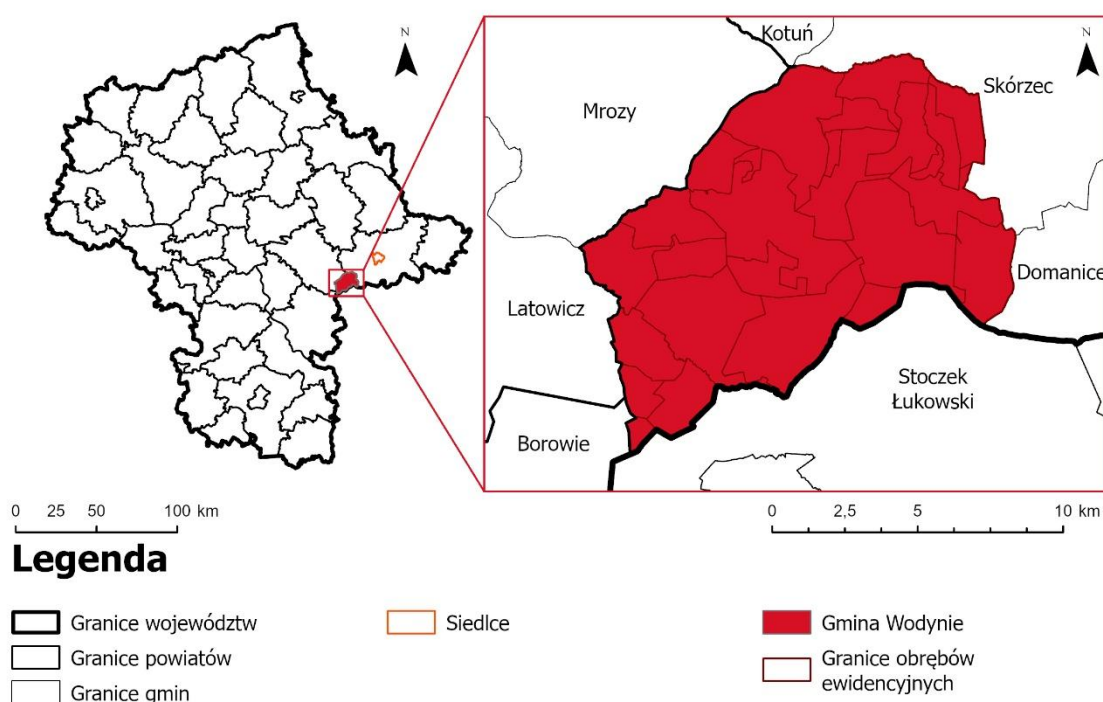

II CZĘŚĆ DIAGNOSTYCZNA

1 WNIOSKI Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ I PRZESTRZENNEJ

CHARAKTERYSTYKA GMINY

Gmina Wodynie jest gminą wiejską, położoną we wschodniej części województwa mazowieckiego w powiecie siedleckim. Siedziba gminy znajduje się w miejscowości Wodynie. Sąsiaduje z gminami: Borowie w powiecie garwolińskim, Domanicami i Skórcem w powiecie siedleckim, Latowiczem i Mrozami w powiecie mińskim i Stoczkiem Łukowskim w powiecie łukowskim. Gmina jest podzielona na 24 sołectwa: Borki, Brodki, Budy, Czajków, Helenów, Jedlina, Kaczory, Kamieniec, Kochany, Kołodziej, Łomnica, Młynki, Oleśnica, Ruda Wolińska, Rudnik Duży, Rudnik Mały, Seroczyn, Soćki, Szostek, Toki, Wodynie, Wola Serocka, Wola Wodyńska i Żebraczka. Gmina zajmuje powierzchnię około 115 km², co stanowi 7% powierzchni powiatu siedleckiego.

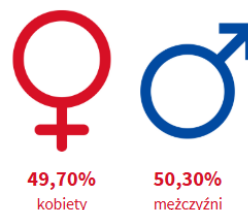
Rysunek 1 Lokalizacja gminy Wodynie (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Rejestru Granic)

OBSZAR SPOŁECZNY

Ludność i demografia

W gminie Wodynie wg najaktualniejszych danych¹ mieszka 4 129 osób (stan na 31 grudnia 2023 r.). Liczba ta jest o 8,5% niższa niż w roku 2013. Zauważalny spadek liczby ludności przejawia się w przeważnie ujemnych wskaźnikach przyrostu naturalnego i salda migracji. Maleje liczba mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, natomiast systematycznie rośnie liczba osób w wieku poprodukcyjnym. Zauważalne jest zjawisko starzenia się społeczeństwa. Współczynnik feminizacji wynosi 99, co oznacza charakterystyczną dla

¹ Rocznik Demograficzny, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa, 2024

obszarów wiejskich nadwyżkę liczby mężczyzn nad liczbą kobiet. Sytuacja demograficzna gminy jest trudna, a zatrzymanie i adaptacja do negatywnych zjawisk powinna być ważnym aspektem w strategii rozwoju gminy.

Edukacja, zdrowie i pomoc społeczna

W gminie Wodynie znajdują się trzy szkoły podstawowe - w miejscowościach Seroczyn, Wodynie i Ruda Wolińska. W Seroczynie i Wodyniach w ramach zespołów szkół zlokalizowane są przedszkola publiczne. W Seroczynie mieści się gminny żłobek „Nenufarek”. W roku 2025 otwarty zostanie nowy oddział przedszkolny w Wodyniach a na początku 2026 r. rozpocznie pracę nowy, drugi żłobek. Najbliższe szkoły średnie i zawodowe znajdują się w Stoczku Łukowskim, Mrozach i Siedlcach.

Na terenie gminy znajdują się dwie placówki opieki zdrowotnej (Oleśnica, Seroczyn) oraz jedna apteka (Seroczyn). Najbliższe szpitale to szpitale powiatowe w Siedlcach, Garwolinie i Mińsku Mazowieckim.

Zadania z zakresu pomocy publicznej są w gminie Wodynie realizowane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS) z siedzibą w Wodyniach. GOPS realizuje zadania własne, przede wszystkim pomoc mieszkańcom w trudnej sytuacji życiowej i przyznawanie podstawowych świadczeń oraz zlecone, związane ze świadczeniami z programów rządowych. Wydatki na pomoc społeczną stanowią w budżecie gminy ok. 9% zaplanowanych wydatków. Środki te przeznaczono przede wszystkim na świadczenia rodzinne i prowadzenie ośrodków pomocy społecznej. Z pomocy społecznej korzysta około 9% mieszkańców gminy.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej, której celem jest wspieranie osób i rodzin w przewyżnianiu trudnych sytuacji życiowych, z którymi nie są w stanie poradzić sobie samodzielnie, wykorzystując własne zasoby, możliwości i uprawnienia. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wodyniach, pełniący rolę instytucji zajmującej się polityką społeczną na terenie Gminy Wodynie, wspiera osoby i rodziny w ich dążeniu do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, umożliwiając im życie w godnych warunkach. Ośrodek ma również na celu zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym, wspierając procesy usamodzielnienia oraz integracji ze środowiskiem. Siedziba ośrodka znajduje się w budynku Urzędu Gminy Wodynie (ul. Siedlecka 43, 08-117 Wodynie). W ramach swojej działalności Ośrodek prowadzi Klub „Senior +” zlokalizowany w Seroczynie, który zapewnia regularne zajęcia seniorom z gminy Wodynie. Ponadto, Ośrodek zapewnia obsługę Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego, który wspiera osoby dotknięte przemocą domową.

Na terenie Gminy Wodynie funkcjonuje także Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i współuzależnionych, w którym mieszkańcy mogą uzyskać pomoc terapeuty uzależnień. Punkt znajduje się w Urzędzie Gminy Wodynie.

Ważnym elementem polityki społecznej na rzecz rodzin w naszej Gminie jest Placówka Wsparcia Dziennego „Radość”, działająca od 2022 roku w budynku Pawilonu Turystycznego w Woli Wodyńskiej (Wola Wodyńska 109A). Placówka organizuje różnorodne formy spędzania czasu wolnego dla dzieci w wieku szkolnym i, w razie potrzeby, współpracuje także z całymi rodzinami. W kwietniu 2025 roku w świetlicy wiejskiej w Czajkowie powstał Punkt Konsultacyjny dla dzieci i młodzieży, który organizuje również zajęcia pozaszkolne. Obie placówki zostały utworzone dzięki współpracy Gminy Wodynie ze Stowarzyszeniem SOS Wioski Dziecięce w Polsce.

Kultura, sport i rekreacja

Głównym punktem kulturalnym gminy jest Gminny Ośrodek Kultury zlokalizowany w Wodyniach, który współorganizuje różnorodne wydarzenia kulturalne i integracyjne. W siedzibie

GOK znajduje się Gminna Biblioteka Publiczna, posiadająca filię w Seroczynie. Z usług biblioteki korzysta 7,5% mieszkańców gminy. Rolę lokalnych ośrodków kulturalnych w gminie pełni 13 świetlic wiejskich, zapewniające mieszkańcom miejsce integracji. W sześciu miejscowościach funkcjonują Koła Gospodyń Wiejskich, które zapewniają integrację międzypokoleniową, promują lokalną kuchnię i tradycje regionu. Miejskami aktywności lokalnej są również remizy Ochotniczej Straży Pożarnej.

W gminie Wodynie funkcjonują trzy ogólnodostępne boiska sportowe. Publiczne place zabaw zlokalizowane są najczęściej przy świetlicach wiejskich. W Seroczynie znajduje się Otwarta Strefa Aktywności z urządzeniami do ćwiczeń, stołem do tenisa stołowego i piłkarzyki. W Oleśnicy działa klub sportowy Kolektyw Oleśnica. W Wodyniach, Woli Wodyńskiej i Seroczynie zlokalizowane są publiczne parki.

Mieszkalnictwo i bezpieczeństwo

W gminie Wodynie widać niedobory zasobu mieszkaniowego. Liczba mieszkań na 1 000 mieszkańców wynosi 388,7, zdecydowanie poniżej średniej krajowej (419). Średnia powierzchnia użytkowa na jednego mieszkańca to 31,2 m². W gminnym zasobie znajduje się jedynie 9 mieszkań komunalnych o łącznej powierzchni 297 m².

Obszar gminy podlega Komisariatowi Policji w Skórcu oraz Komendzie Miejskiej Policji w Siedlcach, w Urzędzie Gminy Wodynie otwarty jest policyjny punkt przyjęć interesantów Komisariatu Policji w Skórcu. W gminie Wodynie najwięcej zdarzeń drogowych notowanych jest na głównych szlakach komunikacyjnych o największym natężeniu ruchu. W 2023 roku odnotowano 3 wypadki drogowe, w których zginęła 1 osoba, a 2 zostały ranne.

Za bezpieczeństwo w gminie odpowiada 13 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej (OSP). Ochotnicza Straż Pożarna nie tylko pełni funkcje bezpieczeństwa zapewniając gminie wsparcie w przypadku pożarów i innych nagłych zdarzeń, jest także ośrodkiem integracji lokalnej społeczności i prowadzi akcje edukacyjne wśród dzieci. Jednostki OSP biorą udział w gminnych wydarzeniach i akcjach edukacyjnych. W jednostkach na terenie gminy funkcjonują Młodzieżowe Drużyny Pożarnicze. Co roku organizowane są coroczne zawody sportowo-pożarnicze.

OBSZAR GOSPODARCZY

Rynek pracy

W gminie Wodynie wg najnowszych dostępnych danych zarejestrowane były 294 podmioty gospodarki narodowej, z czego 238 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą, aż 98% przedsiębiorstw zatrudnia 9 lub mniej pracowników, a jedynie 5 to przedsiębiorstwa zatrudniające między 10 a 49 osób – w gminie nie ma zarejestrowanych większych organizacji. Najczęściej prowadzona jest działalność związana z budownictwem, handlem detalicznym i naprawą pojazdów. W porównaniu do powiatu, województwa i kraju liczba osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą oraz zarejestrowanych podmiotów na 10 000 mieszkańców jest zdecydowanie poniżej średniej, co wskazuje na niski poziom aktywności gospodarczej w gminie. Wielu mieszkańców pracuje poza jej granicami, przede wszystkim w Siedlcach. Należy jednak odnotować wyższą liczbę działających w gminie fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych (63 na 10 000 mieszkańców) w porównaniu z powiatem (35 na 10 tys.), województwem (55 na 10 tys.) oraz średnią krajową (46 na 10 tys.).

Stopa bezrobocia w gminie wynosi 3,2% (o 0,4 p. p. mniej niż ten sam wskaźnik w skali kraju), a zarejestrowanych jako bezrobotne jest 76 osób. Odsetek bezrobotnych kobiet (ok. 45%) jest niższy niż odsetek kobiet w populacji gminy (49,7%).

Turystyka

Gmina Wodynie nie ma charakteru turystycznego, istnieje jednak potencjał rozwoju tej gałęzi gospodarki. Możliwość ta wynika z dobrze zachowanych obiektów dziedzictwa kulturowego a także zróżnicowanego krajobrazu ze stawami rybnymi, Rezerwatem Dąbrowy Seroczyńskie czy obszarem specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 w północno wschodniej części gminy. Przez południe gminy poprowadzona jest rowerowa Trasa Wodyńska, prowadząca z Siedlec, przez Skórzec, po terenie gminy Wodynie i z powrotem do Siedlec.

Rolnictwo

Rolnictwo jest ważnym elementem gospodarki gminy. Gospodarstwa rolne zajmują powierzchnię 6 431 ha co stanowi 56% powierzchni gminy. Rolnictwo w gminie Wodynie charakteryzuje wysoka wydajność i aktywna kultura rolna. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 10,1 ha i jest nieznacznie niższa od średniej krajowej (11,42 ha). Produkcja rolna w gminie skupia się na chowie bydła i drobiu oraz produkcji zbóż, które są częściowo przeznaczane na zaspokojenie potrzeb paszowych zwierząt. Dominują użytki rolne klasy IV, IVa, IVb i V, gleby klasy III stanowią 14% powierzchni użytków rolnych (klasa I i II nie występuje).

6 431 ha

gospodarstw rolnych w 2020 r.

W gminie nie ma zakładów przetwórstwa spożywczego. Najbliższym rynkiem zbytu jest Okręgowa Spółdzielnia Mleczarska w Siedlcach. Bliskość Siedlec, Mińska Mazowieckiego i Warszawy sprzyja wykorzystaniu trendów konsumpcyjnych, w tym promowanych w polityce Unii Europejskiej idei „od pola do stołu” czy „dieta 100 mil”. Powyższe systemy polegają na maksymalnym skróceniu łańcucha dostaw i pośredników w produkcji żywności oraz na promowaniu i spożywaniu lokalnych produktów. Gmina Wodynie ze względu na swoje położenie zapewnia produkcję żywności kilku ważnym ośrodkom centralnego i wschodniego Mazowsza.

OBSZAR PRZYRODNICZY

Stan środowiska naturalnego

Lesistość gminy jest wysoka, a udział lasów w powierzchni gminy to 31%, przeważają bory i lasy mieszane. Stan wód podziemnych oceniany jest jako dobry, jednak zagrożenie dla czystości wód stanowi nieuporządkowana gospodarka wodno-ściekowa i korzystanie z indywidualnych rozwiązań gospodarki ściekami. W opracowaniu Strategii uwzględnić należy dokumenty, o których mowa w 315 pkt 1 - 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2024r. poz. 1087, z późn. zm.), a więc:

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 4 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (Dz. U. z 2023 r. poz. 300);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 października 2022 r. w sprawie przyjęcia Planu zarządzania ryzykiem powodziowym dla obszaru dorzecza Wisły (Dz. U. z 2022 r. poz. 2739);
- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. w sprawie przyjęcia Planu przeciwdziałania skutkom suszy (Dz. U. z 2021 r. poz. 1615).

Jakość powietrza oceniana jest jako dobra, przekraczany jest jedynie cel długoterminowy poziomu stężenia ozonu. Największy udział w emisji CO₂ oraz innych zanieczyszczeń powietrza na terenie gminy ma emisja z ogrzewania budynków. Największym źródłem hałasu w gminie są główne szlaki komunikacyjne.

Budowa geologiczna, złoża i osuwiska

Pod względem tektonicznym gmina Wodynie położona jest w południowo-zachodniej części platformy wschodnioeuropejskiej. Powierzchniowe utwory geologiczne tworzą osady zaliczane do osadów Złodowacenia Warty, czwartorzędu nierozdzielonego oraz holocenu.

W gminie Wodynie eksploatowane są obecnie cztery złoża piasków i żwirów, dla których wyznaczono obszary górnicze. Na złożach piasków i żwirów w Seroczynie oraz surowców ilastych ceramiki budowlanej wydobywanie zostało zaniechane.

Na terenie gminy nie występują osuwiska ani tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Zagrożenie powodziowe i zagrożenie suszą

Przez gminę przepływają rzeki Kostrzyn oraz Świder, przy czym druga z nich stanowi zagrożenie powodziowe. W Szostku, Seroczynie i Wodyniach znajdują się kompleksy stawów rybnych. Większość obszaru gminy jest silnie zagrożona suszą, z czego wynika potrzeba stosowania rozwiązań poprawiających wskaźnik retencji gruntowej, w tym utrzymanie powierzchni lasów i innych terenów zieleni.

Formy ochrony przyrody

Zasoby przyrodnicze gminy Wodynie są chronione przez wielkoobszarowe i punktowe formy ochrony przyrody. Są to:

- obszar Natura 2000 Dolina Kostrzyna (PLB140009),
- obszar Natura 2000 Dąbrowy Seroczyńskie (PLH140004),
- Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu,
- rezerwat przyrody Kulak,
- rezerwat przyrody Dąbrowy Seroczyńskie,
- 18 Pomników Przyrody w postaci drzew i głązów narzutowych.

OBSZAR PRZESTRZENNY

Powiązania przestrzenne

Najważniejszym ośrodkiem oddziałującym na gminę Wodynie są oddalone o około 25 km Siedlce. Jako duży ośrodek miejski i miasto na prawach powiatu posiadają one rozwinięty rynek pracy i bogatą ofertę usług podstawowych i wyższego rzędu. Pobliski Stoczek Łukowski jest najbliższym położonym miastem, gdzie mieszkańcy gminy Wodynie często znajdują zatrudnienie i zaspokajają swoje potrzeby. Oddalony o około 30 km Mińsk Mazowiecki jest ważnym ośrodkiem o umiarkowanym oddziaływaniu na gminę Wodynie. Mieszkańcy decydujący się na dłuższe dojazdy do pracy do większych ośrodków miejskich wybierają najczęściej Siedlce i Warszawę.

Struktura funkcjonalno-przestrzenna

W gminie Wodynie, w przeciwieństwie do wielu obszarów wiejskich w województwie mazowieckim, nie są widoczne działania suburbanizacyjne. Gmina zachowuje charakter wiejski z zabudową zagrodową i mieszkaniową jednorodzinną wolnostojącą o charakterze ulicowym, skupioną wzdłuż dróg w miejscowościach. Pojedyncze tereny zabudowy zagrodowej występują także w formie rozproszonej wśród terenów otwartych. W Wodyniach i Seroczynie zabudowa jest bardziej zwarta, jednak zachowuje wiejską charakterystykę. W gminie praktycznie nie występuje zabudowa wielorodzinna, jednak w Seroczynie znajduje się zwarty kompleks zabudowy wielorodzinnej. Brak

osiedli o charakterze łanowym ogranicza zjawisko rozlewania zabudowy. Ośrodkami pełniącymi funkcję lokalizacji usług podstawowych są przede wszystkim Seroczyn, Wodynie i Oleśnica.

Polityka przestrzenna gminy

Dla terenu gminy Wodynie obowiązuje Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjęte uchwałą Nr XXI/130/2001 Rady gminy w Wodyniach z dnia 26 lutego 2001 r., zmienione uchwałą nr II/10/14 Rady Gminy Wodynie z dnia 11 grudnia 2014 r. oraz uchwałą Nr XXIII/180/20 Rady Gminy Wodynie z dnia 29 grudnia 2020 r.. Zmiany w studium dotyczyły uwzględnienia napowietrznych linii elektroenergetycznych oraz udokumentowanych złóż kopalin.

W gminie obowiązują tylko dwa miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego o łącznej powierzchni 23,8 ha co stanowi 0,2% powierzchni gminy. Tak niskie pokrycie dokumentami planistycznymi powoduje, iż planowanie przestrzenne odbywa się przede wszystkim na podstawie decyzji o warunkach zabudowy, co ogranicza możliwości kontroli gminy nad jej zagospodarowaniem. Zmiany w systemie planowania i zagospodarowania przestrzennego nakładające na gminę obowiązek sporządzenia planu ogólnego ograniczą możliwość otrzymania decyzji o warunkach zabudowy do obszarów uzupełniania zabudowy wyznaczonych w dokumencie.

Zabytki

System ochrony zabytków i obiektów dziedzictwa kulturowego w gminie Wodynie należy uznać za szeroko rozwinięty. Rejestr Zabytków zawiera 24 obiekty na terenie gminy i są to głównie obiekty dworskie, cmentarne oraz kościelne. Dodatkowo gmina na podstawie Gminnej Ewidencji Zabytków otacza ochroną 81 obiektów. Są to domy drewniane, kapliczki przydrożne, obiekty zabudowań dworskich oraz obiekty kultu religijnego takie jak kościoły czy cmentarze. Ochronie podlegają również układy przestrzenne kilku miejscowości (Borki, Oleśnica, Seroczyn, Wodynie, Wola Wodyńska, Kamieniec.

Transport i komunikacja

Głównymi elementami infrastruktury drogowej w gminie Wodynie są drogi wojewódzkie nr 802 (Mińsk Mazowiecki – Seroczyn) oraz 803 (Stoczek Łukowski – Seroczyn – Wodynie – Oleśnica -Siedlce). Drogi te zapewniają połączenia transportowe zarówno z większymi ośrodkami miejskimi jak i oś łączącą główne ośrodki osadnicze wewnątrz gminy (Seroczyn, Wodynie, Oleśnica). Poza drogami wojewódzkimi przez teren gminy przechodzi 8 dróg powiatowych i 34 drogi gminne. Najbliższa droga krajowa to droga krajowa nr 76 przechodząca przez Stoczek Łukowski i łącząca Łuków z Garwolinem. Najbliższa autostrada to autostrada A2, do której można się włączyć około 30 km od gminy (najbliższe węzły w miejscowościach Ryczotek – gm. Kałuszyn oraz Żelków-Kolonia – gm. Siedlce).

Przez gminę Wodynie nie przebiega żadna linia kolejowa. Najbliższe stacje znajdują się w miejscowościach Mrozy, Kotuń i Siedlce, z których można dojechać do Warszawy, Łukowa Kolejami Mazowieckimi, jak również pociągami dalekobieżnymi do Lublina, Terespolu, Łodzi czy Białegostoku. Według danych GUS na 2023 rok, w gminie znajduje się 56 przystanków autobusowych, obsługiwanych przez autobusy gminne, szkolne i prywatnych przewoźników.

W gminie Wodynie zauważalny jest problem wykluczenia komunikacyjnego i niewystarczająca dostępność połączeń komunikacji zbiorowej.

Infrastruktura techniczna

W gminie znajduje się 1 399 przyłączy sieci wodociągowej, z której korzysta 75,6% mieszkańców gminy. Studnie głębinowe zaopatrujące gminę zlokalizowane są w Seroczynie, Wodyniach i Oleśnicy. Za uzdatnianie wody odpowiadają stacje w Seroczynie i Wodyniach.

Sieć kanalizacyjna w gminie jest przeciętnie rozwinięta i korzysta z niej 38% mieszkańców (654 przyłączy). Z tego powodu większość gospodarstw domowych korzysta z rozwiązań indywidualnych, najczęściej ze zbiorników bezodpływowych, które w przypadku nieodpowiedniego wykorzystania lub pogorszenia stanu technicznego, mogą stanowić zagrożenie zanieczyszczeniami gruntu oraz wód gruntowych. Aby ograniczyć niebezpieczeństwo powstawania zanieczyszczeń, niezbędna jest rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej, a w sytuacjach gdzie nie jest to możliwe z powodów ekonomiczno-technicznych należy dążyć do instalacji przydomowych oczyszczalni ścieków w miejsce zbiorników bezodpływowych.

Sieć gazowa w gminie nie jest rozwinięta, ma ona 3,5 km długości, jedno przyłącze i korzysta z niej mniej niż 1% mieszkańców gminy.

Za wywóz śmieci i odpadów komunalnych w gminie Wodynie odpowiedzialny jest EKOLIDER Centrum Usług Komunalnych. Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) znajduje się w Oleśnicy (Oleśnica 148A). Wojewódzki Plan Gospodarki Odpadami dla Mazowsza nie przewiduje utworzenia instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych na terenie gminy Wodynie. W tym zakresie szczególną uwagę należy zwrócić na prawidłową segregację odpadów, a także przeciwdziałanie powstawaniu dzikich wysypisk.

Na zasilanie gminy Wodnie w energię elektryczną składają się przede wszystkim linie energetyczne średniego oraz niskiego napięcia. Zlokalizowane są 2 odcinki napowietrznych linii najwyższego napięcia 400kV. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii aktualnie nie jest rozpowszechnione na terenie gmin, chociaż na niektórych obiektach użyteczności publicznej zainstalowano w ostatnich latach instalacje fotowoltaiczne. Rozwój energetyki ze źródeł odnawialnych może zmniejszyć emisję zanieczyszczeń, obniżyć koszty energii elektrycznej dla mieszkańców, przedsiębiorców i organów gminy i zapewnić częściową samowystarczalność energetyczną.

Na terenie gminy dominują indywidualne systemy zaopatrzenia w ciepło, wykorzystujące paliwa stałe, głównie węgiel kamienny oraz miat węglowy. Prowadzony jest program „Czyste Powietrze” realizowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie. Dzięki pozyskanym środkom z budżetu Województwa Mazowieckiego Gmina Wodynie w 2023 roku przystąpiła do Aktualizacji Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.

2 WYNIKI BADANIA ANKIETOWEGO

W procesie przygotowania Diagnozy i niniejszej strategii rozwoju gminy Wodynie przeprowadzona została anonimowa ankieta wśród mieszkańców i osób związanych z gminą, mająca za zadanie zbadać ich obserwacje i warunki życiowe w gminie. Ankieta została przeprowadzona za pośrednictwem Internetu (opublikowana na stronie internetowej gminy) w dniach od 30 października do 7 listopada 2024 r.

Charakterystyka ankietowanych

W ankiecie udział wzięły 143 osoby mieszkające, pracujące lub w inny sposób związane z gminą, przy czym 96,5% respondentów to mieszkańcy. Ponad 60% odpowiedzi udzieliły kobiety. Pod względem wieku najwięcej respondentów to osoby od 30 do 49 lat (57%). Większość ankietowanych to pracownicy sektora publicznego (35%) i prywatnego (31%).

Analiza aktualnej sytuacji gminy

Z warunków życia w miejscu zamieszkania zadowolone jest 76% respondentów. Za największe walory gminy Wodynie ankietowani uznali walory przyrodnicze (55%), czyste środowisko (50%) oraz dobre warunki do zamieszkania (40%). Według udzielonych odpowiedzi największymi szansami dla rozwoju gminy są: rozbudowa i modernizacja sieci infrastruktury drogowej (50%), zwiększenie liczby połączeń autobusowych w gminie i poza nią (36%) oraz rozwój jakości i dostępności usług społecznych (34%). Za największe bariery rozwojowe gminy zdecydowana większość respondentów uważa brak miejsc pracy (75%), w tym aspekcie często wskazywano również wykluczenie komunikacyjne (37%) i zły stan dróg (35%).

W ankiecie przeprowadzona została ocena poziomu i dostępu do usług publicznych, dostępności komunikacyjnej, sytuacji gospodarczej oraz walorów środowiskowych. Zastosowano pięciostopniową skalę, jednak żaden z elementów nie uzyskał najwyższej oceny „Bardzo dobrze”.

Tabela 1 Wyniki oceny jakości i dostępu do usług publicznych, dostępności komunikacyjnej, sytuacji gospodarczej oraz walorów środowiskowych uzyskane podczas badania ankietowego

Element	Ocena
Poziom i dostęp do usług publicznych w gminie	
Poziom kształcenia w szkołach podstawowych	Dobrze
Dostępność zajęć pozaszkolnych dla dzieci	Dobrze
Dostępność i jakość opieki przedszkolnej	Dobrze
Dostępność i jakość opieki żłobkowej	Dobrze
Dostępność i jakość podstawowej opieki medycznej	Źle
Dostępność i jakość opieki nad osobami starszymi i z niepełnosprawnościami	Dobrze
Dostępność i jakość usług ośrodka pomocy społecznej	Dobrze
Oferta kulturalna w gminie	Dobrze
Dostępność infrastruktury dla osób starszych	Dobrze
Dostępność i różnorodność bazy gastronomicznej	Źle
Dostępność i jakość bazy sportowej i rekreacyjnej	Dobrze
Dostępność komunikacyjna gminy	
Wewnątrz gminy (połączenia między miejscowościami gminnymi)	Ani dobrze, ani źle
Połączenia do gmin sąsiednich (Borowie, Łatowicz, Mrozy, Kotuń, Skórzec, Domanice, Stoczek Łukowski)	Źle
Z Warszawą	Bardzo źle
Z Siedlcami	Dobrze

Z Mińskiem Mazowieckim	Źle
Sytuacja gospodarcza gminy	
Możliwość zatrudnienia i zarobkowania	Źle
Pewność zatrudnienia	Źle
Możliwość prowadzenia własnej działalności gospodarczej	Ani dobrze, ani źle
Możliwość stałego rozwoju swojej działalności gospodarczej	Ani dobrze, ani źle
Możliwość rozwoju zawodowego	Ani dobrze, ani źle
Jakość infrastruktury drogowej (w tym dróg rowerowych i chodników)	Ani dobrze, ani źle
Jakość infrastruktury technicznej (wodociąg, kanalizacja)	Dobrze
Warunki mieszkaniowe	Dobrze
Dostęp do placówek handlowych	Ani dobrze, ani źle
Walory środowiskowe	
Czystość gminy	Dobrze
Jakość powietrza	Dobrze
Atrakcyjność przyrodnicza gminy	Dobrze
Atrakcyjność turystyczna gminy	Ani dobrze, ani źle

Źródło: Opracowanie własne

Powiązania zewnętrzne

Ponad 90% ankietowanych lub członkowie ich rodzin pracują lub uczą się poza granicami gminy Wodynie. Połowa dojeżdżających wybiera Siedlce, natomiast 16% codziennie pokonuje ok. 70 km drogi do Warszawy. Dwie trzecie dojazdów odbywa się samochodem osobowym. W pozostałych przypadkach mieszkańcy najczęściej wybierają autobus, jednak często z powodu oddalenia przystanku od miejsca zamieszkania fragment trasy pokonują samochodem.

W ankiecie przeanalizowano zachowania i nawyki mieszkańców, dotyczące korzystania z usług podstawowych i wyższego rzędu pod kątem ich lokalizacji.

Tabela 2 Wyniki analizy nawyków mieszkańców dotyczących korzystania z usług podstawowych i wyższego rzędu pod kątem ich lokalizacji

Rodzaj	Ośrodek			
	Główny	[%]	Dodatkowy	[%]
Podstawowa opieka zdrowotna	Siedlce	41	Gmina Wodynie	34
Specjalistyczna opieka zdrowotna	Siedlce	70	Warszawa	15
Dzienna opieka osób starszych i z niepełnosprawnościami	Gmina Wodynie	11	Siedlce	9
Wydarzenia kulturalne (kino, teatr, muzea itp.)	Siedlce	59	Warszawa	27
Wydarzenia sportowe	Gmina Wodynie	26	Warszawa	16
Uprawianie sportu i rekreacji (siłownie, basen, boiska itp.)	Siedlce	51	Gmina Wodynie	18
Zakupy pierwszej potrzeby, codziennego użytku	Gmina Wodynie	35	Siedlce	23
Pozostałe zakupy	Siedlce	65	Brak	-
Drobne usługi rzemieślnicze (krawiec, szewc itp.)	Siedlce	60	Gmina Wodynie	10

Źródło: Opracowanie własne

Analiza wskazuje na zachowanie odpowiedniego rozkładu usług pierwszej potrzeby i wyższego rzędu między ośrodkami o znaczeniu gminnym, powiatowym i wojewódzkim. Warto zwrócić uwagę, iż

mieszkańcy korzystający z usług oddalonych od miejsca zamieszkania najchętniej wybierają Siedlce i Warszawę. Mińsk Mazowiecki nie jest istotnym dla mieszkańców gminy Wodynie centrum koncentracji usług, pomimo położenia o 40 km bliżej gminy niż Warszawa.

Oczekiwania na przyszłość

Zdaniem ankietowanych w 2035 roku gmina Wodynie powinna być bezpiecznym i atrakcyjnym miejscem do życia (65%), miejscem przyjaznym rodzicom (47%) i osobom starszym (48%) i posiadać rozwiniętą ofertę kulturalną i opiekuńczą dla dzieci i seniorów.

Zapytani o najważniejsze ich zdaniem inwestycje do przeprowadzenia w następnych 10 lat mieszkańcy wskazywali najczęściej:

- modernizację i rozbudowę sieci drogowej, w tym utwardzenia i remonty,
- rozwój sieci kanalizacyjnej – doprowadzenie kanalizacji do wszystkich wsi,
- poprawę jakości i dostępności usług medycznych,
- budowę nowych lub rozbudowa istniejących placówek przedszkolnych i opieki nad dziećmi do lat 3,
- rozwój sieci komunikacji publicznej, w tym więcej połączeń autobusowych i przystanków,
- budowę nowych chodników i ścieżek rowerowych,
- rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych i oferty kulturalnej dla dorosłych,
- działania w kierunku tworzenia miejsc pracy w gminie,
- budowę mieszkań na wynajem, w tym budownictwa społecznego,
- rozwój funkcji związanych z turystyką.

Ponad 75% mieszkańców uważa, że w gminie powinna powstać nowa zabudowa mieszkaniowa, przede wszystkim w Wodyniach (71%), Seroczynie (54%), Oleśnicy (50%) i Rudzie Wolińskiej (49%). Ankietowani wskazali iż ich zdaniem powinny być również podjęte inwestycje dotyczące nowej zabudowy usługowej (91%) i produkcyjnej (77%) – na miejsca potencjalnej lokalizacji wskazali w obu kwestiach te same miejscowości: Wodynie, Seroczyn, Oleśnicę i Rudę Wolińską.

3 ANALIZA SWOT

Podsumowaniem najważniejszych uwarunkowań wpływających na rozwój gminy Wodynie, które zostały wskazane w diagnozie oraz badaniu ankietowym jest analiza SWOT. Jej nazwa pochodzi od pierwszych liter angielskich słów: strenghts – silne strony, weaknesses – słabe strony, opportunities – szanse i threats – zagrożenia. Silne i słabe strony dotyczą uwarunkowań i czynników wewnętrznych, które gmina generuje i na które ma wpływ. Szanse i zagrożenia natomiast dotyczą cech otoczenia, czyli czynników zewnętrznych oddziałujących na gminę.

Tabela 3 Analiza SWOT

<i>Analiza SWOT</i>	
<i>S – silne strony</i>	<i>W – słabe strony</i>
– Wysoka atrakcyjność przyrodnicza – Dobry stan środowiska naturalnego – Wysoka wartość kulturowa i turystyczna obiektów zabytkowych – Rozwinięta struktura rolna – Niska stopa bezrobocia	– Spadająca liczba mieszkańców – Starzejące się społeczeństwo – Bardzo niskie pokrycie miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego – Zjawisko wykluczenia komunikacyjnego – Mały odsetek mieszkańców pracujących na terenie gminy – Braki w infrastrukturze technicznej, szczególnie sieci kanalizacyjnej – Niewystarczający dostęp do usług społecznych
<i>O – szanse</i>	<i>T – zagrożenia</i>
– Bliskość Siedlec, Mińska Mazowieckiego i Warszawy – dostępność rynków pracy i rynków zbytu dla rolnictwa – Dofinansowania z programów krajowych i unijnych – Fundusze na rozwój sieci uzbrojenia terenu – Rosnąca popularność agroturystyki i turystyki przyrodniczej	– Zmiany klimatyczne i ich skutki, w tym susze i powodzie – Ograniczanie subwencji i wpływów do budżetów gmin – Rosnące ceny energii

Źródło: Opracowanie własne

4 POTENCJAŁY I OBSZARY PROBLEMOWE

Opisane powyżej najważniejsze elementy wpływające na rozwój i funkcjonowanie gminy Wodynie służą opracowaniu precyzyjnych i skutecznych celów strategicznych i kierunków działań. Czynniki i uwarunkowania zdefiniowane dzięki opracowanej Diagnozie sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej gminy, przeprowadzonemu badaniu ankietowemu oraz sformułowanej analizie SWOT pomogły określić największe potencjały w rozwoju gminy Wodynie oraz bariery hamujące jej rozwój. Dla maksymalnej efektywności zapisów strategii, cele i kierunki działań powinny wzmacniać potencjały gminy, które są jej atutami i siłami napędowymi oraz ograniczać negatywny wpływ barier i obszarów problemowych. Jednocześnie działania określone w strategii powinny być zgodne z obecnymi trendami społecznymi i gospodarczymi.

Wśród największych potencjałów w rozwoju gminy Wodynie należy wymienić:

- **Dobre warunki środowiskowe i turystyczne** – gmina charakteryzuje się czystym powietrzem, dużą powierzchnią lasów oraz form ochrony przyrody. Daje to duże możliwości dla rozwoju turystyki, szczególnie dla ośrodków noclegowych, których brakuje w gminie.
- **Duży udział użytków rolnych w powierzchni gminy** – rozwinięte rolnictwo, przy stosunkowo małej odległości od ośrodków miejskich będących miejscem zbytu dla produktów rolnych sprzyja rozwojowi punktu skupu i ośrodków przetwórstwa spożywczego.
- **Powiązania z ośrodkami miejskimi** – położenie w niedalekiej odległości od Siedlec stanowi pozytywny czynnik do osiedlania się ludności w gminie. Ludność coraz częściej wybiera swoje miejsce zamieszkania poza miastem, jednak pozostając w jego zasięgu, zapewniając sobie dostęp do szerokiej oferty usługowej i rynku pracy.

Wśród obszarów problemowych w gminie Wodynie, którym należy przeciwdziałać znajdują się następujące:

- **Negatywne zjawiska demograficzne** – spadek liczby ludności, a także zmniejszająca się liczba urodzeń i trendy demograficzne występujące w całym kraju sugerują, że również w Wodyniach przybywać będzie osób starszych. Niekorzystna struktura demograficzna gminy będzie w przyszłości pogłębiać się zwiększając popyt na określone usługi, takie jak ochrona zdrowia i opieka nad osobami starszymi.
- **Brak miejsc pracy** – w gminie Wodynie występuje mało miejsc pracy i ich różnorodność jest ograniczona. W gminie nie ma większych przedsiębiorstw, prowadzone są firmy głównie z zakresu budownictwa, handlu i naprawy pojazdów. Stopa bezrobocia jest niska, jednak większość mieszkańców gminy zmuszona jest dojeżdżać do pracy poza gminę Wodynie, głównie do Siedlec.
- **Wykluczenie komunikacyjne i zły stan infrastruktury drogowej** – jedynym środkiem transportu zbiorowego w gminie są autobusy. Duża powierzchnia gminy, wiele niewielkich miejscowości oraz zły stan dróg utrudnia organizację dobrej jakości transportu zbiorowego, który umożliwia dojazd do kluczowych usług społecznych głównie osobom starszym i młodzieży. Inwestycje w infrastrukturę transportową są bardzo kosztowne, ale jednocześnie kluczowe dla rozwoju terenów budowlanych oraz wsparcia słabszych grup społecznych.

- **Niska dostępność sieci uzbrojenia terenu szczególnie kanalizacji i gazociągu** – tylko 40% mieszkańców ma dostęp do kanalizacji gminnej. Do gazu dostęp ma znikomy odsetek mieszkańców, głównie dzięki indywidualnym zbiornikom na gaz. Skutkuje to potrzebą stosowania rozwiązań indywidualnych, w tym budowania własnych zbiorników na nieczystości, przydomowych oczyszczalni ścieków czy zbiorników gazu przez mieszkańców.
- **Niewystarczająca dostępność usług publicznych** – wielu mieszkańców skarży się na brak odrębnego przedszkola. Dwa ośrodki zdrowia znajdują się w Seroczynie i Oleśnicy, przez co mieszkańcy z dalszych miejscowości mają do nich ograniczony dostęp. Gorszy dostęp do usług publicznych może zwiększać podziały społeczne i pogarszać jakość życia mieszkańców. Z wielu usług mieszkańcy korzystają poza granicami gminy.

III CZĘŚĆ PROGRAMOWA

1 STRUKTURA LOGICZNA

Część programowa Strategii Rozwoju Gminy Wodynie zawiera ustalenia dotyczące polityki rozwoju gminy. Najważniejszym elementem w kształtowaniu strategii jest wizja rozwoju, która stanowi podstawę dla dalszych działań. Wyznaczone zostały cztery obszary strategiczne, którym przypisano misje oraz cele strategiczne kluczowe dla spełnienia wizji. Każdemu celowi strategicznemu przypisano misję pełnioną w długofalowym rozwoju gminy oraz kierunki działań, służące ich realizacji. Określono wymierne, oczekiwane rezultaty działań oraz wskaźniki, służące do oceny ich realizacji.

2 WIZJA ROZWOJU GMINY WODYNIE

Na podstawie prac diagnostycznych opracowana została wizja rozwoju gminy Wodynie. Wizja jest opisem pożądanego stanu, do którego prowadzą ustalone cele strategiczne i kierunki działań.

Gmina Wodynie jest nowoczesną, dynamicznie rozwijającą się gminą wiejską, która stanowi atrakcyjne miejsce do życia, pracy, edukacji i wypoczynku dla obecnych i przyszłych mieszkańców w każdym wieku.

Zrównoważony rozwój gminy zapewnił wzrost jakości życia oraz wzmocnienie lokalnej gospodarki w harmonii z naturą i dziedzictwem kulturowym

3 CELE STRATEGICZNE

A. SPOŁECZEŃSTWO

Dzięki inwestycjom w infrastrukturę społeczną, gmina Wodynie jest przyjazna osobom w każdym wieku i każdej sytuacji życiowej, niwelując nierówności społeczne oraz wspierając aktywizację i integrację wszystkich grup społecznych.

A.1. JAKOŚCIOWE I DOSTĘPNE USŁUGI SPOŁECZNE

A.2. GMINA PRZYJAZNA WSZYSTKIM MIESZKAŃCOM

A.3. AKTYWIZACJA I INTEGRACJA SPOŁECZNA

A.4. BEZPIECZNA GMINA

B. GOSPODARKA

Gospodarstwa rolne na terenie gminy stosują wydajne, nowoczesne metody produkcji, a lokalne produkty są rozpoznawalne w regionie i kraju. Pielęgnowane walory przyrodnicze, kulturowe i historyczne gminy pozwoliły na rozwój turystyki jako wspomagającego elementu napędowego lokalnej gospodarki. Wielofunkcyjny rozwój gospodarczy wspierany przez efektywną administrację publiczną doprowadził do rozwoju prężnie działających przedsiębiorstw.

B.1. WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ GOSPODARCZY

B.2. KONKURENCYJNE ROLNICTWO

B.3. ROZWÓJ I PROMOCJA SEKTORA TURYSTYKI

B.4. EFEKTYWNY SAMORZĄD

C. KLIMAT I ŚRODOWISKO

Wielowymiarowe działania prowadzące do zachowania różnorodnego krajobrazu, bogatego środowiska naturalnego i ograniczające negatywny wpływ zmian klimatu.

C.1. OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH

C.2. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU

C.3. INNOWACYJNE TECHNOLOGIE W OCHRONIE ŚRODOWISKA

D. PRZESTRZEŃ

Zrównoważone gospodarowanie przestrzenią oraz modernizacja i rozbudowa infrastruktury komunikacyjnej i technicznej stały się katalizatorem równomiernego rozwoju gminy.

D.1. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY

D.2. JAKOŚCIOWA I DOSTĘPNA INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA

D.3. JAKOŚCIOWA I DOSTĘPNA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

A. SPOŁECZEŃSTWO

Tabela 4 Kierunki działań strategicznych w obszarze A - Społeczeństwo

A.1. JAKOŚCIOWE I DOSTĘPNE USŁUGI SPOŁECZNE		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Budowa, rozbudowa i modernizacja placówek opieki zdrowotnej	– Wzrost dostępności usług medycznych	– Liczba wizyt odbytych w przychodniach na terenie gminy
Zwiększanie zatrudnienia w placówkach opieki zdrowotnej	– Wzrost liczby pracowników medycznych i niemedycechnych w placówkach ochrony zdrowia	– Liczba pracowników medycznych i niemedycechnych w przychodniach
Rozbudowa i modernizacja budynku Urzędu Gminy	– Zmniejszenie czasu oczekiwania w kolejce na usługi ochrony zdrowia	– Liczba placówek opieki zdrowotnej w gminie
Poprawa dostępności usług pomocy i wspierania rodzin w tym tworzenie nowych podmiotów polityki społecznej	– Wzrost dostępności i jakości usług podmiotów polityki społecznej	– Czas oczekiwania w kolejce na usługi zdrowotne
Zapewnienie szkoleń dla pracowników działających w obszarze polityki społecznej	– Wzrost liczby, powierzchni i standardu mieszkań komunalnych i społecznych	– Liczba mieszkańców korzystająca z usług podmiotów polityki społecznej
Budowa i modernizacja mieszkań komunalnych, socjalnych oraz budownictwa społecznego	– Dostosowanie mieszkań komunalnych i socjalnych do osób o szczególnych potrzebach mieszkaniowych	– Liczba dzieci i młodzieży korzystających z zajęć organizowanych przez placówki wsparcia dziennego
Poprawa dostępności do miejsc przyjaznych seniorom	– Utworzenie kolejnych placówek wsparcia dziennego	– Liczba osób biorących udział w zajęciach organizowanych przez Klub Seniora
Tworzenie nowych punktów konsultacyjnych społeczeństwa (wsparcie prawne, terapeutyczne)	– Utworzenie kolejnych instytucji sprzyjających seniorom (np. Klub Seniora)	– Liczba osób które otrzymały wsparcie w ramach nieodpłatnej pomocy prawnej i wsparcie w formie terapii
	– Kontynuacja prowadzenia punktu konsultacyjnego dla mieszkańców w tym nieodpłatna pomoc prawna, wsparcie terapeutyczne na terenie gminy	– Liczba osób korzystających z mieszkań socjalnych i komunalnych
		– Liczba osób które skorzystały z wybudowanych mieszkań w ramach budownictwa społecznego
		– Liczba i wartość zrealizowanych inwestycji
		– Badania jakościowe

A.2. GMINA PRZYJAZNA WSZYSTKIM MIESZKAŃCOM		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Programy zniżek i dodatkowych uprawnień dla rodzin wielodzietnych	– Zmniejszenie nierówności społecznych – Zwiększenie atrakcyjności osiedleńczej gminy – Wzrost liczby mieszkańców – Wzrost liczby urodzeń – Wzrost odsetka mieszkańców wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym – Wzrost uczestnictwa w zajęciach pozalekcyjnych – Aktywizacja kulturalna dzieci i młodzieży – Wzrost liczby czytelników biblioteki – Poprawa jakości kształcenia w placówkach oświatowych – Wzrost aktywności organizacji zrzeszających seniorów	– Liczba mieszkańców – Wskaźniki obciążenia demograficznego – Przyrost naturalny – Saldo migracji – Liczba i powierzchnia użytkowa mieszkań komunalnych i mieszkań budownictwa społecznego – Liczba dzieci uczestniczących w zajęciach pozalekcyjnych – Liczba uczestników zajęć, warsztatów, wydarzeń itp. w Gminnym Ośrodku Kultury – Statystyki czytelnicze Biblioteki Gminnej – Wyniki egzaminów końcowych uczniów – Liczba osób korzystających z programów społecznych, w tym programów ulg i zniżek – Liczba wydarzeń GOK skierowanych do seniorów oraz liczba uczestników tych wydarzeń – – Liczba i wartość zrealizowanych inwestycji – Badania jakościowe
Budowa, rozbudowa i modernizacja placów zabaw i innych obiektów publicznych przyjaznych dzieciom		
Budowa, rozbudowa, modernizacja i doposażanie szkół, przedszkoli i żłobków		
Rozwój oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży		
Rozwój i poszerzanie oferty Gminnego Ośrodka Kultury skierowanej do dzieci, młodzieży i seniorów		
Doposażenie Biblioteki Gminnej i promocja wśród mieszkańców		
Programy kształcenia i szkoleń pracowników oświaty i opieki nad dziećmi		
Programy zniżek i dodatkowych uprawnień dla seniorów		
Rozwijanie i wspieranie działalności Klubu Seniora w Seroczynie i rozwój podobnych inicjatyw w innych miejscowościach		
Rozwój istniejących i realizacja nowych programów społecznych skierowanych do osób starszych, z niepełnosprawnościami i ich opiekunów		
Organizacja transportu dla osób starszych i z niepełnosprawnościami		

A.3. AKTYWIZACJA I INTEGRACJA SPOŁECZNA		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Programy szkoleń i aktywizacji zawodowej dla bezrobotnych, osób starszych, osób z niepełnosprawnościami i innych grup wykluczonych	– Poprawa relacji społecznych w gminie – Zmniejszenie nierówności społecznych – Wzrost aktywności zawodowej – Wzrost aktywności kulturalnej seniorów – Ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia cyfrowego – Dostosowanie wszystkich budynków użyteczności publicznej w gminie do potrzeb osób o ograniczonej mobilności – Wzrost zainteresowania konsultacjami społecznymi – Ograniczenie zjawiska wykluczenia społecznego – Zwiększenie zaangażowania mieszkańców w działania społeczne – Zwiększenie odpowiedzialności mieszkańców za lokalną społeczność – Większa liczba wspólnych inicjatyw oddolnych na rzecz mieszkańców	– Liczba uczestników szkoleń – Stopa bezrobocia – Odsetek aktywnych zawodowo seniorów i osób z niepełnosprawnościami – Liczba uwag składana w konsultacjach społecznych w gminie – Liczba organizacji pozarządowych – Liczba osób które przynależą do organizacji – Liczba zrealizowanych inicjatyw na rzecz społeczeństwa przez NGO – Liczba i wartość zrealizowanych inwestycji – Badania jakościowe
Szkolenia z korzystania z komputera i internetu dla osób dotkniętych wykluczeniem cyfrowym		
Modernizacja budynków użytku publicznego oraz przestrzeni publicznych i dostosowanie ich do potrzeb osób z niepełnosprawnościami lub ograniczoną mobilnością		
Doskonalenie i poprawa wykorzystania narzędzi partycypacji społecznej w zarządzaniu gminą		
Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów kultury, w tym Gminnego Ośrodka Kultury		
Rozwój oferty kulturalnej i zajęć dla mieszkańców		
Budowa, rozbudowa i modernizacja świetlic wiejskich		
Budowa, rozbudowa i modernizacja obiektów sportowych i rekreacyjnych		
Organizacja wydarzeń integrujących mieszkańców (festynów, pikników, dożynek itp.)		
Współpraca i wsparcie w działaniu dla organizacja pozarządowych, fundacji, stowarzyszeń, kół gospodyń wiejskich i innych organizacji zrzeszających mieszkańców		

A.4. BEZPIECZNA GMINA		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Budowa, rozbudowa, modernizacja i doposażanie jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej	– Wzrost bezpieczeństwa cywilnego mieszkańców – Obniżenie przestępczości – Wzrost umiejętności i gotowości OSP – Możliwość szybkiego udzielenia pierwszej pomocy przedmedycznej z wykorzystaniem odpowiedniego sprzętu – Zwiększenie możliwości i efektywności działań służb mundurowych	– Liczba dostępnych urządzeń AED i apteczek pierwszej pomocy w gminie – Statystyki przestępczości – Średni czas reakcji OSP na zgłoszenie zagrożenia – Liczba i wartość zrealizowanych inwestycji – Badania jakościowe
Dodatkowe szkolenia i ćwiczenia dla jednostek OSP		
Instalacja defibrylatorów (urządzeń AED) i apteczek pierwszej pomocy w budynkach użyteczności publicznej		
Wprowadzenie nowoczesnych systemów monitoringu i zwiększanie bezpieczeństwa dróg i przestrzeni publicznych		

Źródło: Opracowanie własne

B. GOSPODARKA

Tabela 5 Kierunki działań strategicznych w obszarze B - Gospodarka

B.1. WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ GOSPODARCZY		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Wyznaczanie nowych terenów inwestycyjnych w dokumentach planistycznych	– Wzrost atrakcyjności inwestycyjnej gminy	– Liczba zarejestrowanych podmiotów na 10 tys. mieszkańców
Przygotowywanie gruntów inwestycyjnych do prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej	– Wzrost liczby zarejestrowanych na terenie gminy przedsiębiorstw gospodarki narodowej	– Odsetek mieszkańców pracujących na terenie gminy
Prowadzenie programów zachęt, ulg i doradztwa dla inwestorów	– Wzrost wpływów z podatku CIT	– Stopa bezrobocia
Promocja oferty inwestycyjnej gminy	– Wzrost liczby uzbrojonych gruntów inwestycyjnych	– Wysokość wpływów budżetowych z tytułu udziału gminy w podatku CIT
Rozwój partnerstwa publiczno-prywatnego	– Wzrost liczby miejsc pracy na terenie gminy	– Liczba obiektów usługowych i przemysłowych na terenie gminy
Współpraca władz samorządowych z lokalnymi przedsiębiorcami	– Wzrost liczby obiektów usługowych i produkcyjno-przemysłowych na terenie gminy	– Liczba i wartość inwestycji z wykorzystaniem partnerstwa publiczno-prywatnego
Wsparcie sektora małych i średnich przedsiębiorstw	– Wzrost udziału inwestorów prywatnych w inwestycjach rozwojowych gminy	– Liczba firm z sektora małych i średnich przedsiębiorstw
Prowadzenie programów i szkoleń z zakresu przedsiębiorczości i doradztwa zawodowego dla mieszkańców	– Wzrost przedsiębiorczości wśród mieszkańców	– Średni roczny dochód mieszkańca
Dostosowanie oferty edukacyjnej i szkoleniowej do potrzeb rynku pracy	– Wzrost dochodów mieszkańców	– Badania jakościowe
	– Zwiększenie perspektyw i przyszłych szans dzieci i młodzieży na rynku pracy	

B.2. KONKURENCYJNE ROLNICTWO		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Promocja lokalnych produktów rolnych	– Zwiększenie liczby wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych – Wzrost wydajności gospodarstw rolnych w gminie – Wzrost rozpoznawalności lokalnych produktów w regionie i kraju – Wzrost wykorzystania nowoczesnych rozwiązań technologicznych w gospodarstwach rolnych na terenie gminy – Wzrost liczby miejsc pracy w sektorze rolnictwa	– Liczba wyspecjalizowanych gospodarstw rolnych – Średnia powierzchnia gospodarstwa – Statystyki wielkości produkcji rolnej – Liczba zatrudnionych w rolnictwie na terenie gminy – Badania ilościowe i jakościowe
Ochrona gleb o najwyższej przydatności rolniczej		
Programy wsparcia w przypadku suszy, powodzi i innych ekstremalnych zjawisk meteorologicznych		
Modernizacja rolnictwa, promocja, doradztwo i wsparcie rolników w wykorzystaniu innowacyjnych technologii		
Pomoc i wsparcie dla rolników zmieniających profil działalności		
B.3. ROZWÓJ I PROMOCJA SEKTORA TURYSTYKI		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Rozwój infrastruktury turystycznej w okolicach obiektów zabytkowych i obszarów o szczególnej wartości przyrodniczej	– Wzrost liczby turystów odwiedzających gminę – Wzrost dochodów przedsiębiorstw gastronomicznych, hotelarskich i innych związanych z turystyką – Wzrost rozpoznawalności gminy jako celu wycieczek w regionie i kraju – Wzrost liczby i długości szlaków turystycznych – Wzrost liczby miejsc pracy związanych z turystyką – Zwiększenie ilości i dostępności infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej – Wzrost liczby obiektów gastronomicznych, turystycznych i hotelowych, w tym gospodarstw agroturystycznych	– Liczba turystów odwiedzających gminę – Długość szlaków pieszych i rowerowych – Liczba obiektów hotelowych, turystycznych i gastronomicznych – Liczba gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych – Liczba i wartość zrealizowanych inwestycji – Badania jakościowe
Rozwój funkcji rekreacyjnych związanych ze zbiornikami wodnymi		
Budowa, rozbudowa i wytyczanie nowych szlaków turystycznych (pieszych i rowerowych)		
Promocja walorów turystycznych oraz historii i zabytków gminy		
Promocja i wsparcie działania i rozwoju gospodarstw agroturystycznych i ekologicznych		
Kreowanie warunków do rozwoju bazy gastronomicznej, turystycznej i hotelowej		

B.4. EFEKTYWNY SAMORZĄD		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Cyfryzacja działalności urzędu i obiegu dokumentów, rozwój e-urzędu	– Wzrost wykorzystania narzędzi cyfrowych w obiegu i archiwizacji dokumentów – Obniżenie kosztów prowadzenia administracji – Zwiększenie efektywności administracji publicznej – Podniesienie kwalifikacji pracowników administracji publicznej – Zwiększenie satysfakcji mieszkańców z usług administracyjnych	– Liczba spraw administracyjnych załatwionych drogą elektroniczną – Liczba zrealizowanych kursów i szkoleń dla pracowników – Koszty ponoszone przez gminę na prowadzenie administracji publicznej – Liczba – Badania jakościowe
Programy szkoleń i systematyczne podnoszenie kompetencji pracowników administracji publicznej		
Współpraca z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz aktywne uczestnictwo w związkach i stowarzyszeniach współpracy ponadlokalnej		
Rozbudowa i modernizacja obiektów administracji publicznej		
Współpraca Gminy z organizacjami pozarządowymi		

Źródło: Opracowanie własne

C. KLIMAT I ŚRODOWISKO

Tabela 6 Kierunki działań strategicznych w obszarze C - Klimat i środowisko

C.1. OCHRONA WARSZĄTKÓW PRZYRODNICZYCH		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Utrzymanie zwartych kompleksów leśnych i utrzymanie poziomu lesistości w gminie	– Zachowanie wiejskiego krajobrazu ze zwartymi kompleksami leśnymi i zachowaniem powiązań przyrodniczych w skali gminy i regionu – Utrzymanie i poprawa jakości powietrza – Wzrost stopnia segregacji i recyklingu odpadów komunalnych – Eliminacja zanieczyszczeń środowiska, w tym nielegalnych wysypisk odpadów – Zmniejszenie prawdopodobieństwa wystąpienia zanieczyszczeń wód i gruntu powodowanych nieszczelnością zbiorników bezodpływowych – Wzrost wiedzy i świadomości mieszkańców	– Lesistość gminy – Udział powierzchni biologicznie czynnej – Wskaźniki zanieczyszczeń powietrza – Jakość wód gruntowych i powierzchniowych – Stopień selektywnej zbiórki odpadów – Liczba źródeł zanieczyszczeń środowiska – Liczba zbiorników bezodpływowych i ich udział w strukturze rozwiązań odprowadzania ścieków – Badania jakościowe
Ochrona tradycyjnego krajobrazu wiejskiego z zachowaniem terenów zieleni		
Inwentaryzacja sposobów ogrzewania i monitoring jakości powietrza w gminie		
Realizacja programów wymiany wysokoemisyjnych pieców na bardziej ekologiczne źródła ciepła		
Zwiększanie stopnia recyklingu i segregacji odpadów komunalnych		
Aktywne usuwanie zanieczyszczeń środowiska, w tym nielegalnych wysypisk śmieci		
Rozbudowa systemu kanalizacyjnego i wsparcie w instalacji przydomowych oczyszczalni ścieków (ograniczenie zagrożenia zanieczyszczeniem gruntu i wód gruntowych ze zbiorników bezodpływowych)		
Prowadzenie aktywnej polityki edukacyjnej z zakresu ochrony środowiska i ekologii		
Aktualizacja gminnego programu ochrony środowiska w celu ograniczenia emisji zanieczyszczeń do wody i powietrza, substancji będących czynnikami stwierdzonej presji chemicznej w wodzie oraz redukcji dopływu substancji priorytetowych ze zlewni do JCWP		

C.2. ADAPTACJA DO ZMIAN KLIMATU		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Zwiększanie potencjału retencyjnego gminy poprzez inwestycje w błękitno-zieloną infrastrukturę i zachowanie wysokiego poziomu powierzchni biologicznie czynnej	– Wzrost potencjału retencyjnego – Utrzymanie wysokiego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnych – Zachowanie dobrego stanu ilościowego wód gruntowych i powierzchniowych – Ograniczenie skutków powodzi – Zmniejszenie stopnia zagrożenia suszą na terenie gminy – Lepsze przygotowanie gminy i służb na wypadek sytuacji kryzysowej związanej z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi	– Wskaźnik retencji – Udział powierzchni biologicznie czynnych – Stan ilościowy wód gruntowych i powierzchniowych – Liczba i wartość zrealizowanych inwestycji – Badania jakościowe
Ochrona zasobu wód gruntowych i racjonalna gospodarka wodami gruntowymi i powierzchniowymi		
Realizacja przedsięwzięć zmierzających do zwiększenia ilości i czasu naturalnej retencji wód na gruntach rolnych w zlewni JCWP, które ograniczą wymywanie zanieczyszczeń z terenów rolniczych i przyczynią się do poprawy stanu wód		
Stworzenie efektywnego systemu zarządzania kryzysowego, w tym rozwój systemów wykrywania i ostrzegania przed ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi		

C.3. INNOWACYJNE TECHNOLOGIE W OCHRONIE ŚRODOWISKA I KLIMATU		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Rozwój energooszczędnego oświetlenia ulicznego w gminie	– Obniżenie wydatków gminy na energię – Obniżenie zużycia energii na jednego mieszkańca – Obniżenie emisji gazów cieplarnianych w gminie – Ograniczenie zjawiska ubóstwa energetycznego – Zwiększenie popularności wykorzystania nowoczesnych, energooszczędnych rozwiązań budowlanych – Zmniejszenie liczby używanych wysokoemisyjnych pieców – Zwiększenie ilości energii produkowanej ze źródeł odnawialnych na terenie gminy – Wzrost wykorzystania samochodów elektrycznych w gminie – Zwiększenie częstotliwości podróży transportem publicznym i zmniejszenie wykorzystania samochodów osobowych	– Zużycie energii elektrycznej z podziałem na źródła energii – Odsetek gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym – Odsetek budynków ogrzewanych źródłami ciepła o niskiej efektywności – Liczba i wartość zrealizowanych inwestycji – Badania jakościowe
Termomodernizacja nieruchomości gminnych i budynków użyteczności publicznej		
Promocja, doradztwo i wsparcie inwestorów w stosowaniu proekologicznych rozwiązań technologicznych w zakresie rozwiązań grzewczych, zrównoważonego budownictwa oraz produkcji energii z OZE		
Rozwój systemów produkcji energii ze źródeł odnawialnych w tym realizacja programów wsparcia inwestorów w instalacji indywidualnych rozwiązań OZE		
Rozwój zrównoważonej mobilności – wsparcie transportu zbiorowego oraz elektrycznych środków transportu		

Źródło: Opracowanie własne

D. PRZESTRZEŃ

Tabela 7 Kierunki działań strategicznych w obszarze D - Przestrzeń

D.1. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ PRZESTRZENNY		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Prowadzenie planowania przestrzennego na podstawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	– Zwiększenie pokrycia gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego	– Liczba i powierzchnia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego
Ochrona powiązań przyrodniczych, w tym zwartych kompleksów leśnych i cennych przyrodniczo ekosystemów	– Zachowanie walorów przyrodniczych gminy, w tym utrzymanie drożności korytarzy ekologicznych	– Wskaźnik powierzchni biologicznie czynnych – Ocena drożności korytarzy ekologicznych
Rozwój i modernizacja przestrzeni publicznych, w tym ogólnodostępnych terenów zieleni i rekreacji	– Wzrost atrakcyjności przestrzeni publicznych – Wykształcenie na terenach mieszkaniowych zaplecza usługowego	– Liczba korzystających z ogólnodostępnych terenów zieleni i rekreacji – Liczba obiektów usługowych i produkcyjno-przemysłowych na terenie gminy
Rozwój terenów mieszkaniowych oparty o wielofunkcyjne strefy mieszkaniowo-usługowe	– Zapewnianie miejsca pracy i możliwość realizacji podstawowych potrzeb blisko miejsca zamieszkania	– Liczba obiektów wpisanych do Rejestru Zabytków i Gminnej Ewidencji Zabytków oraz ocena ich stanu technicznego
Rozwój obiektów przemysłowych z minimalizacją konfliktów przestrzennych	– Lokalizacja obiektów przemysłowych w miejscach ograniczających ich negatywny wpływ na tereny mieszkaniowe, rolnictwo i obszary cenne przyrodniczo	– Liczba i wartość zrealizowanych inwestycji – Badania jakościowe
Ochrona i modernizacja zabytków i obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym ochrona układów przestrzennych miejscowości i tradycyjnego krajobrazu wsi	– Zachowanie zabytków i obiektów dziedzictwa kulturowego w dobrym stanie – Kształtowanie tożsamości lokalnej	

D.2. JAKOŚCIOWA I DOSTĘPNA INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Budowa i modernizacja dróg	– Zwiększenie ilości dróg utwardzonych, chodników i dróg rowerowych – Ograniczenie zjawiska wykluczenia komunikacyjnego – Zwiększenie liczby przystanków na terenie gminy – Wzrost liczby połączeń komunikacji zbiorowej w gminie i w powiecie – Wzrost liczby pasażerów i podróży odbywanych komunikacją zbiorową – Poprawa bezpieczeństwa drogowego, zmniejszenie liczby wypadków i kolizji	– Długość zmodernizowanych i wybudowanych fragmentów dróg – Długość wybudowanych i zmodernizowanych chodników i dróg rowerowych – Liczba nowych przystanków autobusowych – Liczba nowych połączeń komunikacji publicznej – Liczba pasażerów i podróży odbywanych komunikacją zbiorową – Liczba wypadków i kolizji drogowych – Liczba ofiar wypadków i kolizji komunikacyjnych – Liczba i wartość zrealizowanych inwestycji
Budowa i modernizacja chodników i dróg rowerowych		
Działania w kierunku zwiększenia liczby połączeń autobusowych i liczby przystanków na terenie gminy oraz połączeń z gminami okolicznymi, w szczególności miastem Siedlce		
Wsparcie przedsiębiorstwa realizującego przewozy w ramach transportu publicznego w modernizacji taboru i infrastruktury związanej z komunikacją zbiorową		
Poprawa bezpieczeństwa drogowego w tym przebudowa i modernizacja skrzyżowań, przejść dla pieszych, chodników, poboczy i dróg rowerowych		
D.3. JAKOŚCIOWA I DOSTĘPNA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA		
Kierunki działań	Oczekiwane rezultaty	Wskaźniki osiągnięcia
Rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowej	– Zwiększenie liczby przyłączy do sieci gazowej, wodociągowej i kanalizacyjnej – Zwiększenie wydajności systemu uzdatniania wody na terenie gminy – Ograniczenie zjawiska wykluczenia cyfrowego	– Liczba wybudowanych lub zmodernizowanych kilometrów infrastruktury technicznej – Liczba przyłączy do sieci infrastruktury technicznej – Długość sieci internetu światłowodowego – Liczba i wartość zrealizowanych inwestycji – Badania jakościowe
Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej		
Budowa i modernizacja wiejskich oczyszczalni ścieków		
Modernizacja stacji uzdatniania wody		
Rozbudowa i modernizacja sieci gazowej		
Zwiększenie dostępności internetu, w tym rozwój sieci szybkiego internetu światłowodowego		

Źródło: Opracowanie własne

IV CZĘŚĆ PRZESTRZENNA

Część przestrzenna niniejszej Strategii podzielona została na dwa elementy składowe. Niniejszy rozdział stanowi zbiór wytycznych do kształtowania przestrzeni gminy w dokumentach niższego rzędu.

Pierwsza część przedstawia model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Wodynie oraz jego elementy składowe: system powiązań przyrodniczych, główne elementy infrastruktury transportowej, model sieci osadniczej oraz najważniejsze elementy infrastruktury społecznej i technicznej. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej stanowi ogólne zalecenia do kształtowania ładu przestrzennego w gminie, z uwzględnieniem hierarchii jednostek osadniczych oraz zdiagnozowanych zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań rozwoju gminy Wodynie.

Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej stanowią kierunkowe zasady prowadzenia polityki przestrzennej gminy. Zawarte w tej części ustalenia odnoszą się do najważniejszych obszarów zagospodarowania gminy i są zbiorem wskazań, do których powinny stosować się organy wykonawcze i uchwałodawcze gminy przy sporządzaniu w przyszłości aktów planowania przestrzennego. Określone w tym podrozdziale zasady mają jednak charakter ogólny i odnoszą się do całego obszaru gminy Wodynie. Z tego względu należy pamiętać, aby w dokumentach planistycznych uwzględniać także lokalne uwarunkowania i specyfikę danego terenu.

Przedstawione wraz z opisem i ustaleniami rysunki mają na celu zobrazowanie wyznaczonych kierunków rozwoju w przestrzeni gminy, dlatego też szczegółowe ustalenie granic poszczególnych terenów powinno zostać dokonane w planie ogólnym gminy i miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego w oparciu o dokładniejsze analizy i dane jak najbardziej aktualne w momencie sporządzania poszczególnych dokumentów.

1 STRUKTURA FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNA

SYSTEM POWIĄZAŃ PRZYRODNICZYCH

Gmina Wodynie posiada bogate zasoby przyrodnicze, a w celu ich zachowania należy dbać o utrzymanie funkcjonującego systemu powiązań przyrodniczych, opartego o formy ochrony przyrody i zrównoważony rozwój przestrzenny gminy. Zachowanie bioróżnorodności i ochrona terenów pełniących istotne funkcje przyrodnicze, powinny być nierozdzielnie wpisane w przyszłość gminy Wodynie.

Formy ochrony przyrody

W gminie Wodynie występują liczne szczególnie cenne okazy drzew oraz głązy narzutowe, chronione jako pomniki przyrody. Na terenie gminy znajdują się dwa rezerваты przyrody: Dąbrowy Seroczyńskie oraz Kulak. Są to obszary chronione z uwagi przede wszystkim na występującą tam florę. Dąbrowy Seroczyńskie są obszarem unikalnych drzewostanów, ważnych z punktu widzenia europejskiego systemu przyrodniczego. Rezerwat jest jednocześnie obszarem Natura 2000, Specjalnym Obszarem Ochrony Siedlisk, z dąbrowami świetlistymi i grądami środkowoeuropejskimi. W drzewostanie dominuje dąb bezszypułkowy. W części południowej Dąbrowy Seroczyńskie graniczą z rezerwatem Kulak, który jest rezerwatem florystycznym. Kulak chroniony jest ze względu na występowanie tam rzadkich objętych ochroną całkowitą lub częściową gatunków kwiatów, w tym rosziczki długolistnej. Południowo-wschodnia część gminy, w tym obszary opisanych rezerwatów przyrody, znajduje się w zasięgu Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu – terenu chronionego obejmującego tereny województwa lubelskiego i mazowieckiego. Obszar ten cechuje się wysokim stopniem zalesienia i pełni ważne funkcje przyrodnicze związane z utrzymaniem korytarzy ekologicznych. Północna część gminy wchodzi w skład Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000 Dolina Kostrzynia. Występują tam siedliska licznych ważnych dla Europy gatunków ptaków. Szczególnie istotne na tym obszarze jest zachowanie naturalnego stanu łąk i pastwisk, umożliwiające bytowanie zagrożonych gatunków na tym terenie.

Większość obszaru gminy pokrywają projektowane korytarze ekologiczne łączące europejską sieć obszarów Natura 2000. Szczególnie ważne na tych obszarach jest obraniczanie rozlewania zabudowy i umiarkowane użytkowanie terenów leśnych, w celu zachowania drożności powiązań przyrodniczych o znaczeniu ponadlokalnym, umożliwiając migracje dużych ssaków, bytowanie rzadkich gatunków zwierząt oraz występujące rodzime gatunki roślin istotne z punktu widzenia bioróżnorodności.

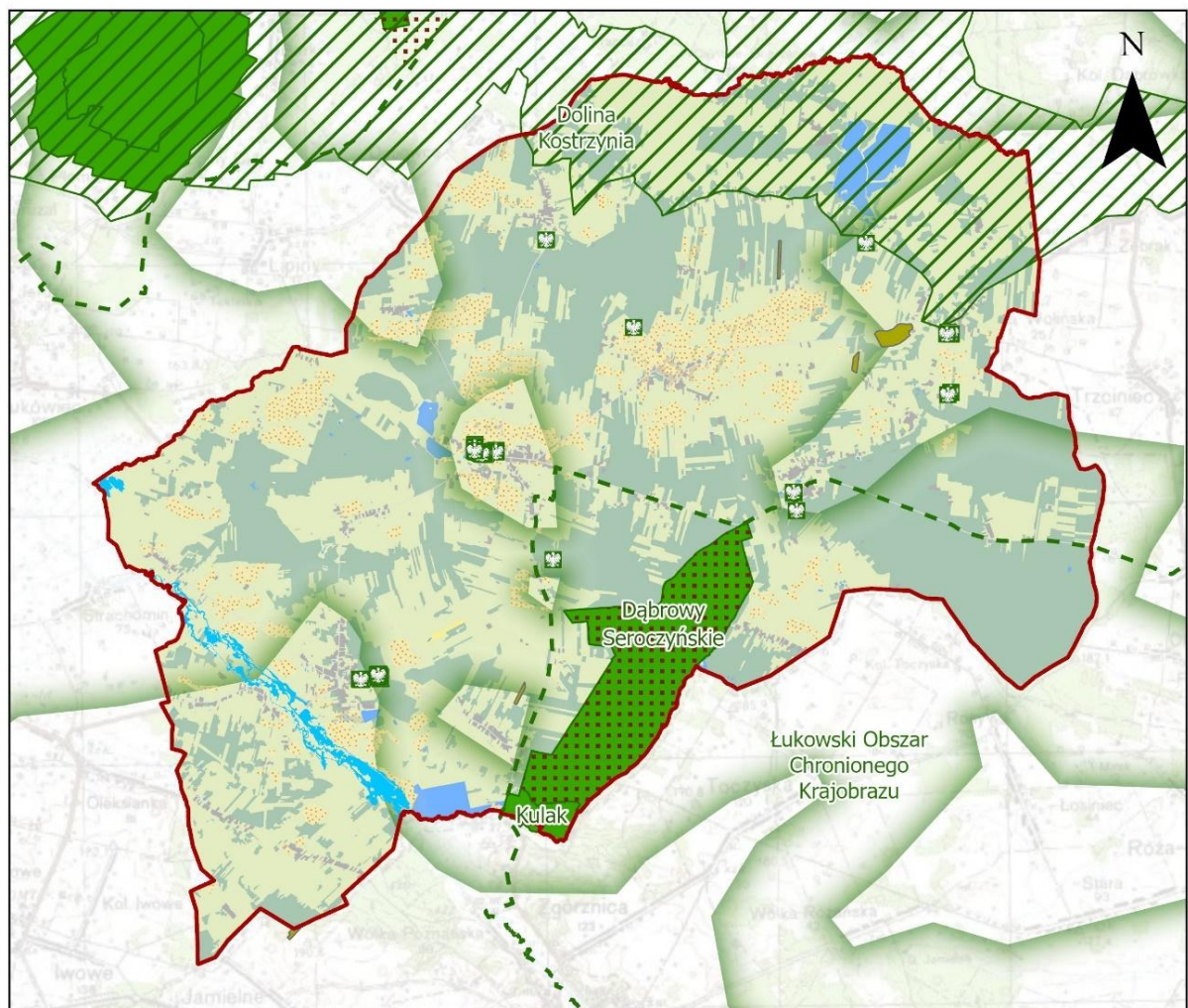
Pozostałe ważne elementy środowiska przyrodniczego gminy

Przeptywająca przez zachodnią część gminy Wodynie rzeka Świder, stanowi zagrożenie powodziowe na tych obszarach. Dla bezpieczeństwa osiedli mieszkaniowych istotne jest zachowanie naturalnej roślinności wzdłuż koryta rzeki i ograniczanie zabudowy na tych terenach. Na terenie gminy Wodynie występują eksploatowane złoża piasku – po zakończeniu ich eksploatacji należy podjąć stosowne do zdiagnozowanych potrzeb działania rekultywacyjne. Gleba jako podstawowy zasób naturalny warunkujący produktywność rolnictwa, jest niezwykle istotna w gminach wiejskich. Oznaczone na mapie obszary gruntów III klasy bonitacyjnej to tereny o najwyższej przydatności rolniczej, których funkcja szczególnie chroniona jest w myśl przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych. Są to tereny, na których należy ograniczać zabudowę, aby zachować ich wysokie znaczenie w gospodarce rolnej.

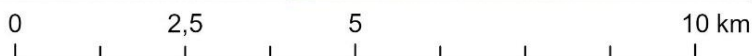

Znaczenie terenów cennych przyrodniczo

Zachowanie spójnego systemu powiązań przyrodniczych jest szczególnie ważne w gminie o tak wysokich walorach przyrodniczych jak Wodynie. Zachowanie bioróżnorodności i funkcji przyrodniczych powinno być priorytetem w działaniach gminy. Wysokie walory przyrodnicze i krajobrazowe stwarzają potencjał rozwojowy dla funkcji rekreacyjnych i turystycznych.

Legenda

Formy ochrony przyrody:

- Pomnik Przyrody
- Rezerwat Przyrody
- Obszar Chronionego Krajobrazu

Obszary Natura 2000:

- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk
- Korytarze ekologiczne łączące sieć Natura 2000

- Obszary szczególnego zagrożenia powodzią
- Ekspluatowane złoża piasku
- Grunty chronione klasy III

Zagospodarowanie istniejące:

- teren zabudowany
- droga
- grunty orne
- wyrobisko
- las
- wody powierzchniowe
- Granice gminy Wodynie

Rysunek 2 System powiązań przyrodniczych (źródło: opracowanie własne)

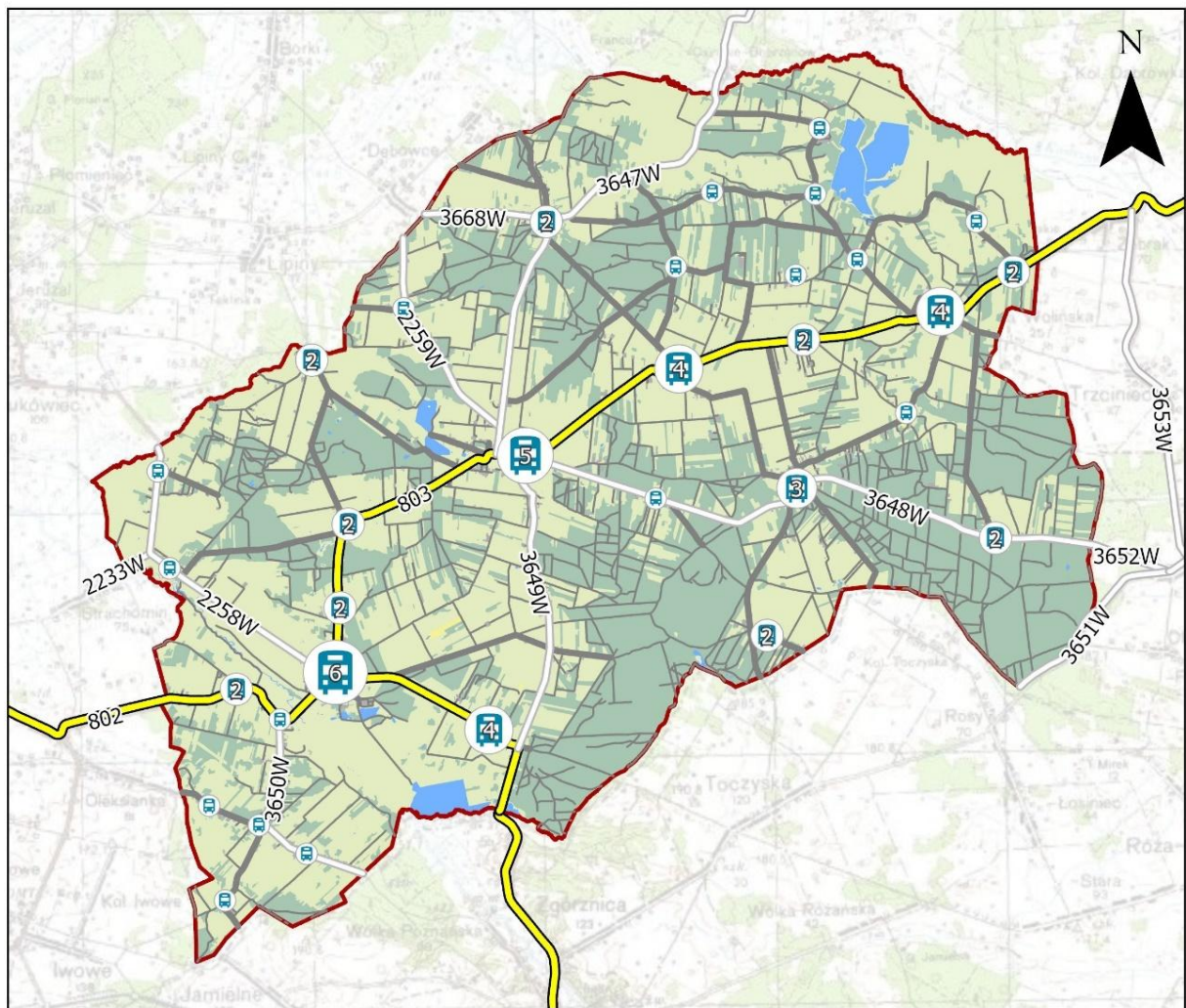
INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA

Układ korytarzy transportowych jest bardzo ważnym uwarunkowaniem rozwoju każdej gminy. Przez gminę Wodynie nie prowadzą żadne drogi krajowe, dlatego najważniejsze w jej strukturze są drogi wojewódzkie. System infrastruktury transportowej uzupełniają drogi powiatowe, gminne i wewnętrzne.

Droga wojewódzka nr 803 (DW 803) łączy Stoczek Łukowski z Siedlcami i przebiega przez największe miejscowości w gminie Wodynie. Wzdłuż niej rozmieszczone jest najwięcej przystanków komunikacji zbiorowej. Stanowi najważniejsze powiązanie komunikacyjne z innymi ośrodkami, szczególnie z Siedlcami, gdzie wielu mieszkańców uczy się, pracuje i korzysta z usług wyższego rzędu. DW 803 pozwala włączyć się w Stoczku Łukowskim do drogi krajowej nr 76, a także w miejscowości Żelków Kolonia do drogi krajowej nr 92 oraz do węzła autostrady A2.

Droga wojewódzka nr 802 stanowi powiązanie komunikacyjne z Mińskiem Mazowieckim. Można nią dojechać również do Latowicza i Siennicy.

Sieć przystanków autobusowych i liczba połączeń powinna być systematycznie zwiększana, aby zapewnić mieszkańcom całej gminy dogodny dostęp do komunikacji publicznej. Zaleca się przeprowadzenie dokładniejszych analiz, by rozwój sieci i taboru komunikacji zbiorowej najlepiej odpowiadał potrzebom mieszkańców. Z opisanych wyżej wyników przeprowadzonej ankiety, wynika iż najgorzej oceniane jest powiązanie komunikacyjne z Warszawą, gminami sąsiednimi oraz Mińskiem Mazowieckim – sytuacja ta wymaga poprawy i działań. Aktualnie połączenia autobusowe z Siedlcami oceniane są dobrze, należy jednak dbać o stały ich rozwój, gdyż Siedlce są dla mieszkańców gminy Wodynie szczególnie istotnym ośrodkiem miejskim.

Legenda

Elementy infrastruktury transportowej:

Przystanki autobusowe

Drogi:

wojewódzka z numerem

powiatowa z numerem (powiat Siedlecki)

gminna

wewnętrzna

Zagospodarowanie istniejące:

teren zabudowany

grunty orne

wyrobisko

las

wody powierzchniowe

Granice gminy Wodynie

Rysunek 3 Główne elementy infrastruktury transportowej (źródło: opracowanie własne)

SIEĆ OSADNICZA

Gmina Wodynie podzielona jest na 24 sołectwa: Borki, Brodki, Budy, Czajków, Helenów, Jedlina, Kaczory, Kamieniec, Kochany, Kołodziej, Łomnica, Młynki, Oleśnica, Ruda Wolińska, Rudnik Duży, Rudnik Mały, Seroczyn, Soćki, Szostek, Toki, Wodynie, Wola Serocka, Wola Wodyńska i Żebraczka. Siedziba gminy znajduje się we wsi Wodynie. Miejscowości skupione są w osi południowy zachód – północny wschód, wzdłuż DW 803. Na północy i południu gminy znajdują się duże kompleksy leśne pełniące funkcje przyrodnicze. Krajobraz gminy jest w przeważającej większości charakterystycznym krajobrazem wiejskim z zabudową zagrodową i jednorodzinną o charakterze ulicowym. Bardziej zwarty charakter ma zabudowa w Seroczynie i Wodyniach, a w południowej części miejscowości znajduje się kompleks zabudowy wielorodzinnej.

Głównymi miejscowościami gminy Wodynie pod względem zarówno liczby mieszkańców jak i zaplecza infrastruktury technicznej i społecznej są Wodynie i Seroczyn, pełniące funkcje dwóch równorzędnych ośrodków gminnych. Miejscowości te dzięki położeniu wzdłuż DW 803 są dobrze skomunikowane z innymi wsiami w gminie oraz pobliskimi ośrodkami miejskimi (Siedlce, Stoczek Łukowski, Mińsk Mazowiecki), co przekłada się na wysoką atrakcyjność osiedleńczą. Rozwój ośrodków gminnych powinien skupiać się na rozwoju wielofunkcyjnej zabudowy i infrastruktury społecznej, a także ogólnodostępnych przestrzeni publicznych.

Położone wzdłuż DW803 Oleśnica i Ruda Wolińska wskazane zostały jako miejscowości wspomagające dla ośrodków gminnych. Ich położenie na zbiegu dróg gminnych z północno- i południowo-wschodniej części gminy a także bliskość Siedlec wpływają pozytywnie na ich potencjał rozwojowy. Miejscowości wspomagające powinny być miejscem rozwoju podstawowych usług społecznych oraz związanych z kulturą, sportem i rekreacją. Aktualnie w Oleśnicy znajduje się placówka opieki zdrowotnej, zaś w Rudzie Wolińskiej szkoła podstawowa. Ośrodki te wraz z Seroczynem i Wodyniami stanowią bieguny wzrostu gminy, których atrakcyjność inwestycyjna i osiedleńcza wynika przede wszystkim z przebiegu korytarzy transportowych w gminie.

Dziewięć miejscowości wskazanych zostało jako ośrodki rozwijające się. Są one predysponowane do pełnienia roli ośrodków lokalnych, zapewniających mieszkańcom pobliskich miejscowości dostęp do podstawowych usług. Wielofunkcyjny, zrównoważony rozwój tych miejscowości powinien uwzględniać zwiększanie ich powiązań komunikacyjnych z jednostkami wyższego rzędu oraz lokalizację podstawowych obiektów usługowych oraz lokalnych obiektów sportowych. Czajków, Soćki i Kołodziej to dodatkowo miejscowości położone na obszarach cennych przyrodniczo, co sprzyja rozwijaniu funkcji rekreacyjnej i infrastruktury turystycznej.

Pozostałe ośrodki wiejskie oraz kolonie i przysiółki to ośrodki cechujące się dominacją funkcji rolniczej z zabudową ulicową. Aby zapewnić dobre warunki życia ich mieszkańcom, należy zadbać o równomierne rozmieszczenia obiektów pierwszej potrzeby oraz dobre połączenia komunikacyjne z większymi ośrodkami.

 Ośrodki gminne

- Ośrodki rozwijające się

- Kolonie i przysiółki

- Kolonie i przysiółki

- Kolonie i przysiółki

- Kolonie i przysiółki

- Kolonie i przysiółki

- Kolonie i przysiółki

— droga powiatowa

 Kierunki rozwoju zabudowy

 Granice gminy Wodynie

☐ Granice obrębów

ewidencyjnych

■ teren zabudowany

pozostałe drogi

grunty orne

■ granity 0,10
■ wyrobisko

Wyrodkowo
las

las
wody powierzchniowe

42

INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA I TECHNICZNA

Główne elementy infrastruktury społecznej

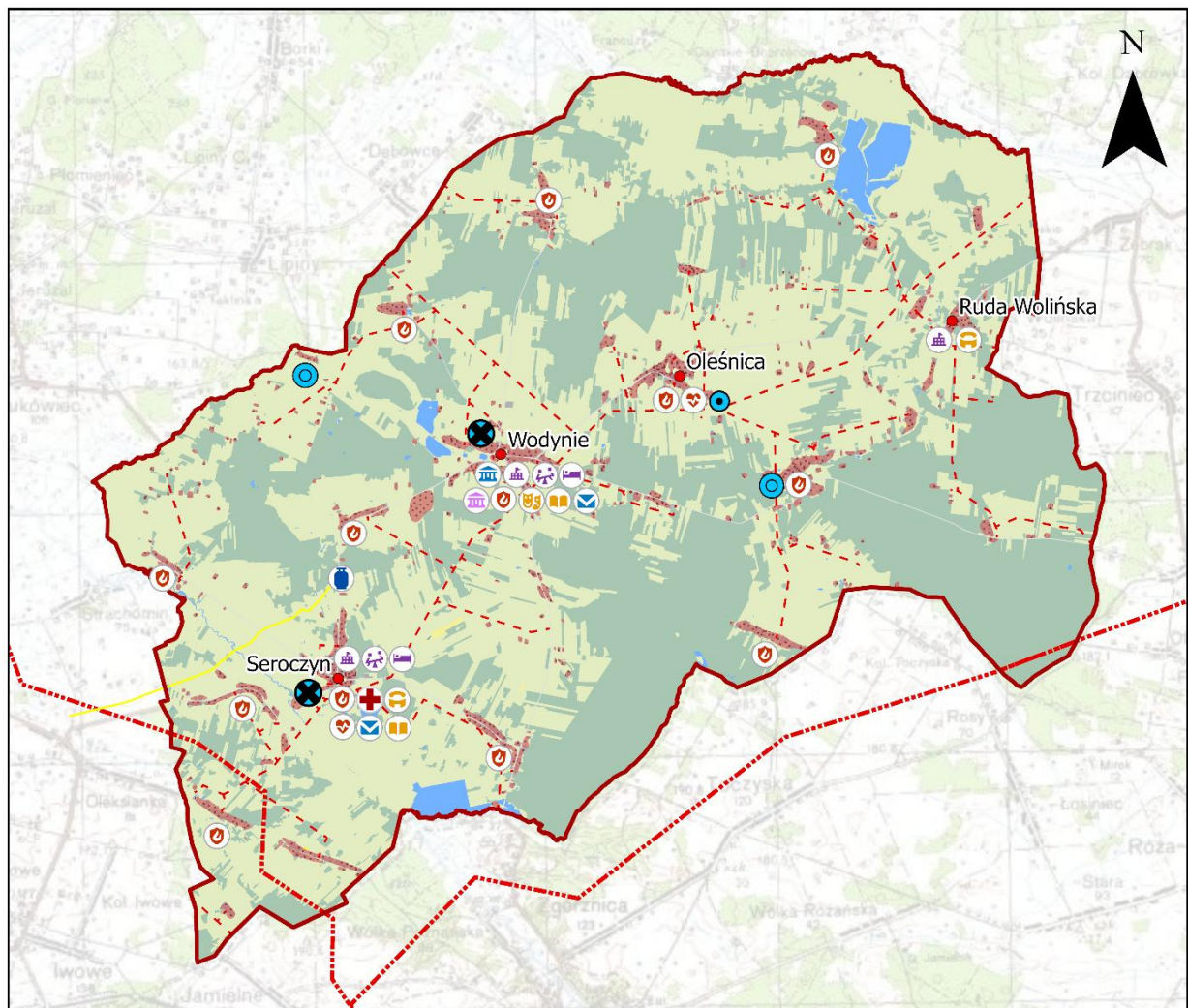
W gminie Wodynie infrastruktura społeczna skupiona jest w dwóch ośrodkach, miejscowości Wodynie – administracyjnej siedzibie gminy oraz Wodyniach, gdzie znajduje się siedziba Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Obie miejscowości gminne posiadają zespoły szkół z przedszkolem, szkołą podstawową i żłobkiem (planowana data otwarcia żłobka w Wodyniach to 1 stycznia 2026 r.), urząd pocztowy i jednostkę Ochotniczej Straży Pożarnej. W Wodyniach zlokalizowany jest Gminny Ośrodek Kultury wraz z biblioteką gminną, filia biblioteki znajduje się także w Seroczynie. W Seroczynie mieści się również wielofunkcyjny obiekt sportowy z boiskami i bieżnią a także placówka opieki zdrowotnej oraz jedyna w gminie apteka.

W ośrodkach wspomagających znajdują się pojedyncze obiekty infrastruktury społecznej – w Oleśnicy przychodnia opieki zdrowotnej, zaś w Rudzie Wolińskiej Szkoła z boiskiem sportowym. Oleśnica posiada również jednostkę OSP.

W większości miejscowości zlokalizowano jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej, równomiernie rozmieszczone na obszarze gminy, zapewniając bezpieczeństwo mieszkańców w nagłych sytuacjach. Dodatkowo jednostki Straży Pożarnej biorą udział w gminnych wydarzeniach i są punktami integracji lokalnych społeczności.

Główne elementy infrastruktury technicznej

Stacje uzdatniania wody dla gminy Wodynie znajdują się w Wodyniach i Seroczynie, w Oleśnicy zlokalizowana jest także hydrofornia. Dodatkowo działają dwie lokalne oczyszczalnie ścieków w Woli Wodyńskiej oraz Jedlinie. Przez południową część gminy przechodzi linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia, połączona ze stacjami elektroenergetycznymi w Mińsku Mazowieckim i Siedlcach. Energia przesyłana tymi liniami przekazywana jest do wszystkich miejscowości w gminie za pomocą linii średniego i niskiego napięcia. W okolicach Seroczyna zlokalizowany jest gazociąg wysokiego ciśnienia, zaopatrujący stację gazową pod Łomnicą.

Legenda

• Ośrodki gminne i wspomagające

■ Kierunki rozwoju zabudowy

Główne elementy infrastruktury społecznej:

- Urząd Gminy Wodynie
- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
- Urząd Pocztowy
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Szkoła
- Przedszkole
- Żłobek
- Gminny Ośrodek Kultury
- Biblioteka
- Ośrodek sportowy

• Placówka opieki zdrowotnej

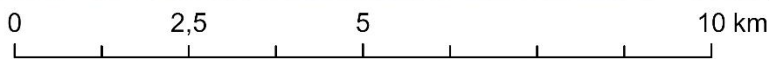
• Apteka

Główne elementy infrastruktury technicznej:

- Oczyszczalnia ścieków
- Stacja uzdatniania wody
- Hydrofornia
- Stacja gazowa
- Gazociąg wysokiego ciśnienia
- Linia elektroenergetyczna najwyższego napięcia
- Linia elektroenergetyczna średniego napięcia

Zagospodarowanie istniejące:

- teren zabudowany
- droga
- grunty orne
- wyrobisko
- las
- wody powierzchniowe
- Granice gminy Wodynie

Rysunek 5 Główne elementy infrastruktury społecznej i technicznej (źródło: opracowanie własne)

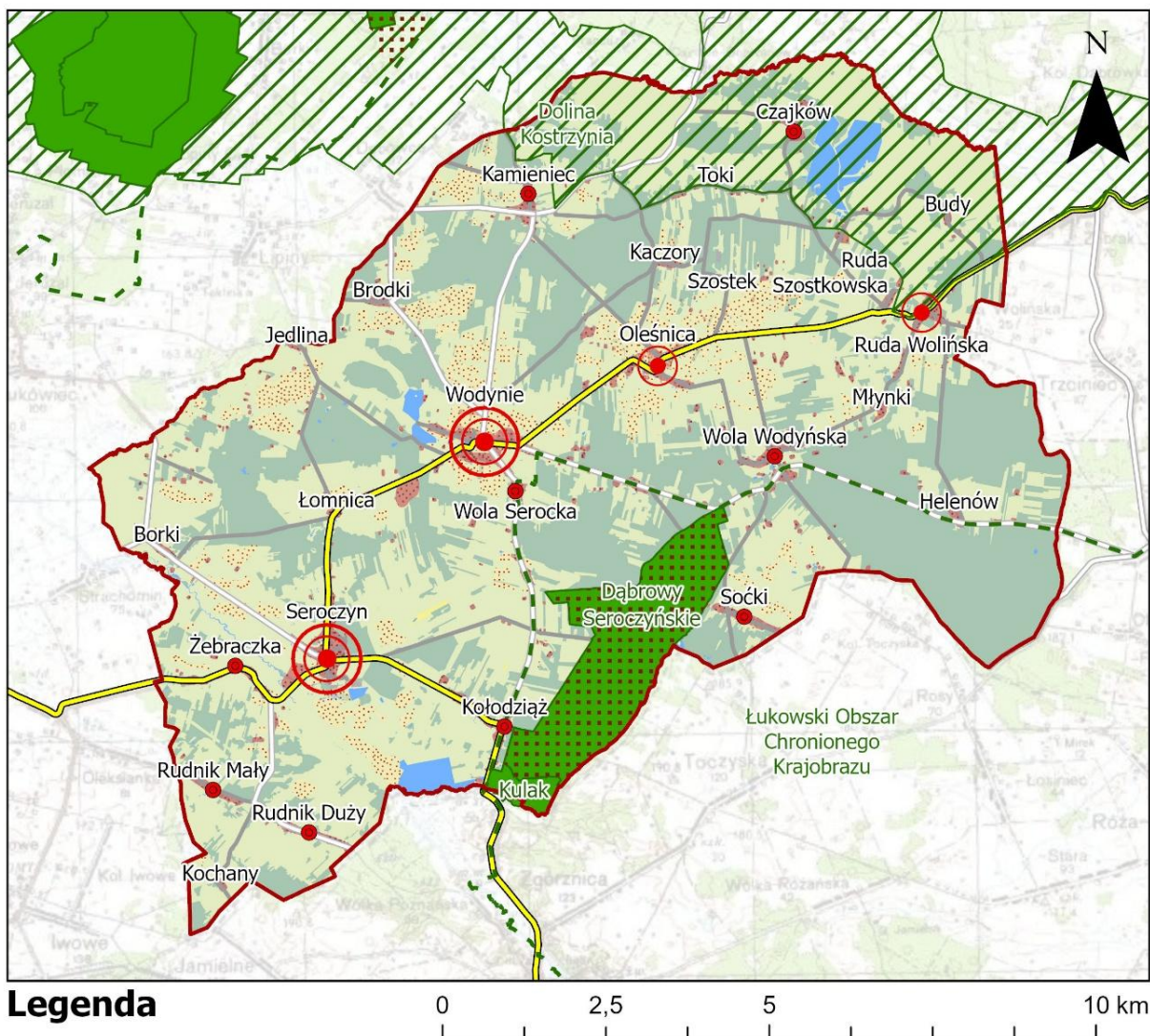
MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ

Finalny model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy Wodynie wynika ze złączenia opisanych wcześniej elementów składowych, których spójny rozwój jest kluczowym czynnikiem prowadzenia zrównoważonej polityki wzrostu gminy.

Wskazane zostały dwa ośrodki gminne i dwa wspomagające, będące biegunami wzrostu gminy. Ich położenie wzdłuż drogi wojewódzkiej nr 803 warunkuje korzystne powiązania z pozostałymi ośrodkami w gminie. Obszary te, tak jak opisano powyżej, powinny być miejscami kumulacji inwestycji w infrastrukturę społeczną i techniczną oraz ośrodkami rozwoju pozarolniczej działalności gospodarczej, prowadzące do polepszania struktury ekonomicznej gminy oraz dobrobytu mieszkańców. Ośrodki rozwijające się predysponowane są do rozwoju zgodnie z ich indywidualnymi uwarunkowaniami – te miejscowości posiadają potencjał związany z istniejącą infrastrukturą, zasobami przyrodniczymi i otaczającymi je krajobrazem do szerokich działań skierowanych na równomierny rozwój ekonomiczny i społeczny gminy Wodynie.

Grunty o wysokiej przydatności rolniczej położone głównie w centralnej, północnej i zachodniej części gminy warunkują utrzymanie produkcji rolnej na wysokim poziomie. Możliwy jest rozwój wysoko wydajnego rolnictwa, które dzięki korzystnym powiązaniom z ośrodkami miejskimi (Warszawa, Siedlce, Mińsk Mazowiecki, Stoczek Łukowski) posiada dogodne rynki zbytu i silne zaplecze logistyczne.

Obszary o znaczących walorach przyrodniczych znajdujące się w gminie Wodynie, to szansa na rozwój szczególnie dla miejscowości w południowej i północnej części gminy. Rezerваты przyrody położone w zasięgu Łukowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu – Kulak i Dąbrowy Seroczyńskie oraz obszaru Natura 2000 Dolina Kostrzynia to obszary o znaczącym potencjale rozwojowym infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Kamieniec, Czajków, Ruda Wolińska, Kołodziej i Soćki przy odpowiednio skierowanych inwestycjach mogą stanowić bazę infrastrukturalną dla pasjonatów przyrody odwiedzających gminę Wodynie, co przełoży się na zyski dla lokalnych przedsiębiorców i zapewni rozwój nowych miejsc pracy dla mieszkańców. Liczne zabytki ujęte zarówno w wojewódzkim rejestrze jak i gminnej ewidencji zabytków dodatkowo podnoszą atrakcyjność turystyczną gminy. W rozwoju turystyki i rekreacji w gminie należy brać pod uwagę przede wszystkim interes mieszkańców oraz co najważniejsze utrzymanie tych atutów poprzez działania ochronne, modernizację i kompleksowe działania planistyczne dążące do zachowania bogatych zasobów krajobrazowych gminy.

Hierarchia jednostek osadniczych:

- Ośrodki gminne
- Ośrodki wspomagające
- Ośrodki rozwijające się
- Kierunki rozwoju zabudowy
- Obszary o najwyższej przydatności rolniczej

Główne elementy infrastruktury transportowej:

- droga powiatowa
- droga wojewódzka
- droga gminna

Obszary szczególnie cenne przyrodniczo:

- Rezerwat Przyrody
- Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków Natura 2000
- Specjalny Obszar Ochrony Siedlisk Natura 2000
- Obszar Chronionego Krajobrazu

Tereny otwarte:

- grunty orne
- wyrobisko
- las
- wody powierzchniowe
- Granice gminy Wodynie

Rysunek 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej (źródło: opracowanie własne)

2 USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ

ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, W TYM OCHRONY POWIETRZA, PRZYRODY I KRAJOBRAZU

Gmina Wodynie posiada bogate walory przyrodnicze, chronione licznymi formami ochrony przyrody. Na południowym obszarze są to Rezerваты Przyrody „Dąbrowy Seroczyńskie” i „Kulak” oraz Łukowski Obszar Chronionego Krajobrazu. Na terenie gminy umiejscowione są również obszary europejskiej sieci obszarów cennych przyrodniczo Natura 2000, a większość terenu gminy stanowi korytarze ekologiczne łączące ze sobą jej elementy. Szczegółowe zapisy dotyczące ochrony tych obszarów znajdują się w aktach ustanawiających dane formy ochrony przyrody. Dodatkowo w niniejszym dokumencie określa się ogólne zasady ochrony środowiska na terenie gminy.

W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu

W zakresie ochrony przyrody i krajobrazu określa się następujące zasady:

- Zachowanie bioróżnorodności i ochrona siedlisk, uwzględniająca szczególną dbałość o rodzimą faunę i florę;
- Utrzymanie zwartych kompleksów leśnych;
- Zachowanie ciągłości i drożności powiązań przyrodniczych;
- Zakaz wprowadzania gatunków inwazyjnych do ekosystemów leśnych;
- Ochrona zadrzewień śródpolnych, starodrzewów przydrożnych i pozostałej zieleni wysokiej;
- Wsparcie, rozwój i promocja obiektów turystyki i rekreacji opartych o umiarkowane wykorzystanie terenów cennych przyrodniczo, poprzez rozwijanie sieci rowerowych i szlaków pieszych na tych terenach oraz rozwój agroturystyki;
- Prowadzenie szerokiej edukacji ekologicznej;
- Ograniczanie zarastania łąk i pastwisk trwałych;
- Aktywne usuwanie źródeł zanieczyszczeń z terenu gminy.

W zakresie ochrony wód podziemnych i powierzchniowych

W układzie zlewniowym obszar gminy Wodynie należy do dorzecza Wisły i zgodnie z aktualnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027) położony jest w zasięgu sześciu Jednolitych Części Wód Powierzchniowych (JCWP) rzecznych:

- *Kostrzyń do Dopływu z Osińskiego* (RW2000152671484179),
- *Suj* (RW20001025629),
- *Świder do Świdra Wschodniego* (RW200010256139),
- *Świder od Świdra Wschodniego do ujścia* (RW2000112569),
- *Dopływ spod Zgórznicy* (RW20001025616),
- *Jemielne* (RW200010256329).

Zgodnie z aktualnym cyklem planistycznym dotyczącym planowania w gospodarowaniu wodami (2022-2027) obszar gminy Wodynie położony jest w zasięgu dwóch Jednolitych Części Wód Podziemnych: północna i wschodnia część gminy leży w zasięgu JCWPd nr 55 (PLGW200055), zaś zachodnia i południa w zasięgu JCWPd nr 66 (PLGW200066). Gmina Wodynie położona jest w granicach GZWP nr 215 Subniecka warszawska, a ponadto południowo-zachodni skraj gminy położony jest

w granicach GZWP nr 2151 Subniecka warszawska (część centralna). Oba zbiorniki są zbiornikami porowymi występującymi w obrębie piętra paleogeńsko-neogeńskiego. Obszar w obrębie GZWP nr 215 charakteryzuje się wysoką odpornością na zanieczyszczenia, ze względu na izolacje wodonośnych piasków miocenu i oligocenu utworami słabo przepuszczalnymi.

Stan wód podziemnych na terenie gminy określany jest jako dobry, jednak teren gminy zagrożony jest zjawiskiem suszy. Gospodarka wodna w gminie Wodynie powinna skupiać się na ochronie zasobów i utrzymaniu czystości wód podziemnych i powierzchniowych. W zakresie ochrony wód podziemnych i powierzchniowych określa się następujące zasady:

- Rozwój sieci kanalizacyjnej w celu minimalizacji rozproszonych zagrożeń skażeniem z przydomowych rozwiązań magazynowania i oczyszczania ścieków;
- Możliwość lokalizacji przydomowych oczyszczalni ścieków poza obszarami wysokiego zagrożenia wód podziemnych i terenami szczególnego zagrożenia powodziowego;
- Zachowanie odpowiedniego wskaźnika powierzchni biologicznie czynnej, wspierając infiltrację i retencję gruntową wód opadowych;
- Inwestycje w zieloną-błękitną infrastrukturę, zbiorniki retencyjne i inne działania w zakresie adaptacji do zmian klimatycznych;
- Zachowanie otulin biologicznych wzdłuż cieków wodnych;
- Ochrona i odtwarzanie zbiorników wodnych i mokradł;
- Prowadzenie retencji wody w istniejących zbiornikach i rowach oraz programy zachęt tworzenia zbiorników retencyjnych na gruntach prywatnych;
- Odpowiednie użytkowanie rolnicze gleb w tym stosowanie zasad Dobrej Praktyki Rolniczej dotyczących składowania nawozów, kiszzonek itp. oraz racjonalna gospodarka wodami na terenach rolniczych;
- Realizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych;
- Prowadzenie odpowiedzialnej gospodarki ściekowej na terenie gminy.

W zakresie ochrony gleb

W gminie Wodynie na dużej części obszarów rolnych występują gleby klasy III, które ze względu na wysoką przydatność rolniczą objęte są szczególną ochroną. Wyjątek stanowią gleby chronione występujące w obszarze uzupełnienia zabudowy wyznaczonym w planie ogólnym gminy (zgodnie z zapisami ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 82)). Biorąc pod uwagę powyższe, wskazuje się następujące zasady w zakresie ochrony gleb:

- Racjonalne stosowanie wapna, nawozów sztucznych i środków ochrony roślin na terenach rolnych;
- Zakaz składowania bezpośrednio na gruncie nawozów, pasz, obornika i innych substancji wykorzystywanych w rolnictwie;
- Utrzymanie jakości gleby i ziemi na istniejącym poziomie, a w przypadku przekroczenia wymaganych standardów doprowadzenie ich jakości (poprzez rekultywację i remediację) co najmniej do wymaganej;
- W przypadku odrolnienia gruntów o wysokiej przydatności rolniczej w uzasadnionych przypadkach stosowanie nakazów przeniesienia warstwy próchnicznej poza teren inwestycji;
- Utrzymanie sieci melioracyjnej dla zachowania odpowiednich stosunków wodnych, minimalizując ryzyko przesychania i erozji gleb;

- Prowadzenie działań zwiększających naturalną retencję wody.

W zakresie ochrony powietrza

Wskazuje się następujące zasady w zakresie ochrony powietrza atmosferycznego:

- Ograniczanie wykorzystania wysokoemisyjnych pieców i kotłów o niskiej efektywności;
- Promocja rozwiązań energooszczędnych i niskoemisyjnych w ogrzewaniu gospodarstw domowych;
- Popularyzacja rozwiązań wykorzystania energii odnawialnej w gminie, w tym realizacja programów wsparcia dla mieszkańców i inwestorów;
- Rozwój infrastruktury służącej wykorzystaniu energii ze źródeł odnawialnych;
- Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz znajdujących się w zasobie mieszkań komunalnych;
- Utrzymanie i tworzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej przy głównych szlakach komunikacyjnych;
- Promocja i rozwój infrastruktury związanej z alternatywami do motoryzacji indywidualnej, w szczególności transportu zbiorowego i rowerowego, ograniczenie emisji związanej z komunikacją.

W zakresie ochrony klimatu akustycznego

Głównym źródłem zanieczyszczenia hałasem w gminie jest komunikacja, w szczególności drogi wojewódzkie. W zakresie ochrony klimatu akustycznego wyznacza się następujące zasady:

- Utrzymanie i tworzenie nowych pasów zieleni izolacyjnej przy głównych szlakach komunikacyjnych;
- Stosowanie infrastruktury wyciszającej i zieleni izolacyjnej w szczególności w obszarach zabudowanych, przez które przechodzą drogi o wysokim natężeniu ruchu;
- Poprawa stanu nawierzchni dróg publicznych.

ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ

W zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury współczesnej określa się następujące zasady:

- Dokumentacja, ochrona i zachowanie wartości dziedzictwa kulturowego, w tym obiektów ujętych w Gminnej Ewidencji Zabytków;
- Ochrona zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa mazowieckiego i prowadzenie wszelkich zadań ochronnych związanych z tymi obiektami zgodnie z odrębnymi przepisami w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami;
- Promocja i eksponowanie zabytków i innych obiektów o wysokiej wartości kulturowej, w tym poprawa stanu technicznego i rewaloryzacja otoczenia tych obiektów;
- Konserwacja, rewaloryzacja i uporządkowanie zabytkowych dworów, domów, układów przestrzennych miejscowości i innych terenów o znacznej wartości kulturowej;
- Wykorzystywanie programów wojewódzkich, rządowych i dofinansowań zewnętrznych w ochronie i projektach odnowy zabytków;

- Dopuszcza się zmianę funkcji i adaptację obiektów zabytkowych do pełnienia nowych funkcji, w szczególności związanych z kulturą i turystyką.

KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE ZAGOSPODAROWANIA TERENÓW, W TYM OKREŚLENIE SZCZEGÓLNYCH POTRZEB W ZAKRESIE NOWEJ ZABUDOWY MIESZKANIOWEJ

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów

Ustala się następujące kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów:

- Zapobieganie zjawisku rozlewania zabudowy, m.in. przez lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej w pierwszej kolejności w sąsiedztwie istniejącej zabudowy z dostępem do infrastruktury komunikacyjnej i technicznej oraz tworzenie zwartej struktury osadniczej;
- Prowadzenie racjonalnej polityki przestrzennej zgodnej z zasadami zrównoważonego rozwoju i dobrymi praktykami w zakresie planowania przestrzennego oraz efektywnym wykorzystaniem przestrzeni;
- Lokalizowanie nowej zabudowy usługowej w sąsiedztwie terenów zamieszkania, tworząc wielofunkcyjne obszary zabudowy mieszkalnej, a w przypadku usług szczególnie wrażliwych, jak placówki ochrony zdrowia i miejsca czasowego pobytu dzieci i młodzieży z zachowaniem odrębnych przepisów, szczególnie dotyczących hałasu;
- Budowa mieszkań komunalnych oraz rozwijanie budownictwa społecznego;
- Wyznaczanie nowych terenów produkcyjnych na terenach do tego dostosowanych, biorąc pod uwagę zaplecze logistyczne oraz przy wykorzystaniu rozwiązań minimalizujących negatywne oddziaływanie tych obiektów na tereny o innych funkcjach;
- Ochrona układów przestrzennych miejscowości wpisanych do gminnej ewidencji zabytków i zachowanie tradycyjnego krajobrazu wiejskiego;
- Planowanie terenów mieszkaniowych z uwzględnieniem towarzyszących terenów zieleni i rekreacji
- Ograniczanie i zapobieganie konfliktom przestrzennym – sąsiedowania funkcji o negatywnym wzajemnym oddziaływaniu;
- Projektowanie uniwersalne, dostępne dla mieszkańców niezależnie od wieku i sprawności fizycznej;
- Ochrona zwartych kompleksów leśnych na terenie gminy.

Potrzeby w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

Sytuacja demograficzna, ogólnokrajowe trendy społeczno-gospodarcze zachodzące na terenach wiejskich oraz zmiany prawne związane z zakresem planowania przestrzennego, wskazują na nadchodzące zmiany w strukturze przestrzennej zarówno w skali kraju jak i gminy Wodynie. Działania rozwojowe zainicjowane zapisami niniejszej Strategii mają za zadanie wyjść naprzeciw zachodzącym w otoczeniu gminy procesom i przyczynić się do poprawy sytuacji społecznej i gospodarczej gminy. Co za tym idzie przewidywany jest wzrost atrakcyjności inwestycyjnej i osiedleńczej gminy, nierozzerwalnie związany z potrzebami w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej.

Wysoka przydatność rolnicza gleb w gminie sprzyja rozwojowi rolnictwa i zachowaniu produkcji rolnej jako wiodącej gałęzi gospodarki, jednak ogólnokrajowe trendy wskazują na zmiany charakteru

obszarów wiejskich i wzrost wagi pozarolniczych walorów wsi w procesach rozwojowych. Jednym z największych atutów gminy Wodynie są znaczące walory przyrodnicze i tradycyjny wiejski krajobraz. Rosnąca popularność pracy zdalnej jest katalizatorem dla migracji wewnętrznych z dużych miast na tereny wsi. Pracownicy wielu firm mając możliwość pracy ze swojego gospodarstwa domowego, decydują się na przeprowadzki do obszarów o niższych kosztach życia, jednocześnie otoczonych bogatą siecią usług społecznych, a przede wszystkim krajobrazem umożliwiającym odpoczynek na świeżym powietrzu i aktywność fizyczną. Rozwój obiektów infrastruktury społecznej postulowany w niniejszym dokumencie wraz z zachowaniem bogatego środowiska przyrodniczego odpowiada na potrzeby takich osób, co przyczyni się do wzrostu zainteresowania zamieszkaniem w gminie Wodynie. Ponadto rozbudowa infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz działania w kierunku wzrostu atrakcyjności inwestycyjnej w gminie wpłyną na powstawanie nowych miejsc pracy i podwyższenie standardu życia w gminie.

Planowany rozwój infrastruktury komunikacyjnej i transportowej oraz wielofunkcyjny rozwój ośrodków wiejskich pogłębią wpływ opisanych powyżej zjawisk. Wzmocnienie powiązań komunikacyjnych wewnątrz gminy oraz z okolicznymi ośrodkami wyższego rzędu, otworzy nowe możliwości dla mieszkańców i zachęci do osiedlania w gminie Wodynie osób związanych życiowo z innymi miejscowościami, w szczególności miastem Siedlce. Rozwój obiektów usługowych wsparty zapisami aktów planowania przestrzennego oraz działaniami wsparcia przedsiębiorców zapewni mieszkańcom ośrodków wiejskich miejsce zaspokożenia podstawowych potrzeb i pozytywnie wpłynie na ich dobrobyt i jakość życia.

Działania dążące do integracji i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz programy i inwestycje na rzecz rodzin mają za zadanie przyczynić się do poprawy zdrowia publicznego w gminie oraz poszerzania perspektyw mieszkańców i ich dzieci. Rozwój podyktowany realizacją niniejszej strategii zapewni bezpieczne i atrakcyjne miejsce zamieszkania dla wszystkich mieszkańców, przeciwdziałając negatywnym trendom demograficznym – wydłużenie przewidywanej długości życia, zwiększając dietność oraz zachęcając młodych do pozostania w gminie Wodynie i związania z nią swojej przyszłości.

ZASADY LOKALIZACJI OBIEKTÓW HANDLU WIELKOPOWIERZCHNIOWEGO

W gminie aktualnie Wodynie nie są zlokalizowane żadne obiekty handlu wielkopowierzchniowego. W przypadku lokalizacji takiej inwestycji na terenie gminy, uzasadnionej dokładną analizą ekonomiczną, należy stosować się do przepisów odrębnych. Obiekty handlu wielkopowierzchniowego powinny powstawać w zgodzie z ładem przestrzennym gminy, w tym odpowiednio wpisywać się w jej krajobraz. Niezbędne jest ograniczenie do minimum konfliktów przestrzennych, a więc lokalizacji takiego obiektu w sposób powodujący uciążliwości dla innych istniejących w sąsiedztwie inwestycji funkcji.

ZASADY LOKALIZACJI KLUCZOWYCH INWESTYCJI CELU PUBLICZNEGO

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym

Przewidziane w części programowej inwestycje celu publicznego realizowane w ramach niniejszej strategii dotyczyć będą między innymi:

- Komunikacji, w tym budowy i modernizacji dróg, ciągów pieszych i rowerowych, wymiany i instalacji oświetlenia ulicznego, przebudowy skrzyżowań;

- Infrastruktury społecznej, w tym rozwoju działania przychodni opieki zdrowotnej, budowy, doposażenia i modernizacji placówek opieki i szkół, świetlic wiejskich, siedzib Ochotniczej Straży Pożarnej, obiektów kultury i administracji;
- Infrastruktury technicznej, w tym rozbudowy i modernizacji sieci wodociągowej, kanalizacyjnej, gazowej i szybkiego internetu światłowodowego, obiektów zielono-błękitnej infrastruktury;
- Obiektów sportu i rekreacji, w tym budowy i modernizacji obiektów sportowych, placów zabaw, boisk oraz dostosowanie tych obiektów do osób o ograniczonej mobilności;
- Gminnego zasobu nieruchomości, w tym budowy mieszkań komunalnych i mieszkalnictwa społecznego.

Wymienione wyżej działania nie wyczerpują katalogu inwestycji celu publicznego, jakie mogą zostać zrealizowane w gminie w przeciągu najbliższych 10 lat. Planowane inwestycje powinny przede wszystkim wynikać z lokalnych uwarunkowań i odpowiadać na potrzeby mieszkańców. Ponadto część z wyżej wymienionych przedsięwzięć może być realizowana przez inne podmioty niż gmina lub we współpracy gminy z innymi organami, w tym z zastosowaniem partnerstwa publiczno-prywatnego.

Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

Na terenie gminy Wodynie w fazie przygotowania lub planowania są obecnie inwestycje celu publicznego opisane w Tabeli 8.

Tabela 8 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym

I. p.	Nazwa inwestycji
1.	Zapewnienie odpowiedniej przepustowości cieku Wodynie w km 6+200-12+080 gm. Wodynie, pow. siedlecki i gm. Mrozy, pow. miński
32.	Inwestycje w zakresie gospodarki odpadami – punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych wraz z niezbędną infrastrukturą

Wskazane powyżej inwestycje to działania wymienione w Planie Zagospodarowania Województwa Mazowieckiego. Projekty niewskazane dotychczas w żadnym dokumencie strategicznym ani planistycznym, jakie będą realizowane na terenie gminy Wodynie powinny uwzględniać jej uwarunkowania oraz być zgodne z dokumentami wyższego rzędu.

KIERUNKI ROZWOJU SYSTEMÓW KOMUNIKACJI, INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ I SPOŁECZNEJ

Kierunki rozwoju systemów komunikacji

Wskazuje się następujące kierunki systemów komunikacji:

- Poprawa stanu infrastruktury drogowej, w tym prowadzenie utwardzeń dróg gruntowych na terenie gminy;
- Poprawa bezpieczeństwa drogowego m. in. poprzez rozwijanie systemu oświetlenia ulicznego na terenie gminy, stosowania rozwiązań uspokajania ruchu na terenach zabudowanych oraz w miejscach szczególnie niebezpiecznych, w tym w okolicach przejść dla pieszych i skrzyżowań o wysokiej liczbie kolizji, instalacje fotoradarów;

- Projektowanie nowych i modernizacja istniejących elementów komunikacji i sieci drogowej zgodnie z zasadami projektowania uniwersalnego w celu zwiększania dostępności przestrzeni dla osób o ograniczonej mobilności;
- Projektowanie nowych i modernizacja istniejących elementów komunikacji i sieci drogowej przy uwzględnieniu możliwości realizacji sieci infrastruktury technicznej w pasie drogowym;
- Rozwój systemu komunikacji zbiorowej, szczególnie zwiększenie liczby przystanków, autobusów i połączeń wewnątrz gminy i powiatu, we współpracy z powiatem i gminami sąsiednimi;
- Dostosowanie rozkładów jazdy komunikacji zbiorowej do potrzeb mieszkańców;
- Rozwój infrastruktury towarzyszącej dla pojazdów elektrycznych;
- Rozbudowa systemu dróg rowerowych i ciągów pieszych o odpowiednich parametrach;
- Promocja alternatywnych do samochodu osobowego rozwiązań komunikacyjnych na terenie gminy;
- W zakresie kształtowania parametrów sieci drogowych określa się lokalizację zabudowy w bezpośrednim sąsiedztwie dróg, realizację nowych skrzyżowań i zjazdów zgodnie z przepisami odrębnymi.

Kierunki rozwoju systemu infrastruktury technicznej

W gminie Wodynie siecią wodociągową objęte są wszystkie miejscowości i korzysta z niej 75,6% mieszkańców – stacje uzdatniania wody zlokalizowane są w Wodyniach i Seroczyniu, funkcjonuje również hydrofornia w Oleśnicy. Sieć kanalizacyjna obejmuje 40% mieszkańców, natomiast sieć gazowa rozwinięta jest w znikomym stopniu i korzysta z niej tylko 0,4% mieszkańców. Wskazuje się następujące kierunki rozwoju sieci infrastruktury technicznej:

- Przebieg sieci infrastruktury technicznej powinien być projektowany tak, aby jak najmniej kolidować z planowanym i istniejącym zagospodarowaniem terenu oraz powinien być zgodny z zapisami planu ogólnego gminy, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz przepisami odrębnymi z zakresu ochrony środowiska, wód oraz gruntów rolnych i leśnych;
- Budowa nowych podłączeń sieci uzbrojenia terenu powinna w pierwszej kolejności uwzględniać tereny zabudowane, przeznaczone pod zabudowę i grunty inwestycyjne;
- Na terenach rozproszonej zabudowy oraz tam gdzie nie ma możliwości doprowadzenia sieci kanalizacyjnej dopuszczone jest korzystanie ze zbiorników bezodpływowych oraz rozwiązań indywidualnych ze szczególnym uwzględnieniem przydomowych oczyszczalni ścieków, zgodnie z zapisami przepisów odrębnych i uwzględniając minimalizację negatywnych skutków środowiskowych;
- Modernizacja istniejących oraz budowa nowych sieci i urządzeń infrastruktury technicznej zgodnie z przepisami odrębnymi i uwzględnieniem zapotrzebowania;
- Ograniczanie wykorzystania węgla kamiennego i brunatnego jako środków grzewczych, eliminacja nieefektywnych pieców wysokoemisyjnych w tym programy wymiany na nowe ekologiczne rozwiązania ciepłownicze;

- Korzystanie z indywidualnych i spółdzielczych instalacji ciepłych o wysokiej sprawności grzewczej i niskim stopniu emisji zanieczyszczeń, w tym z instalacji wykorzystujących odnawialne źródła energii;
- Prowadzenie termomodernizacji budynków należących do zasobów gminy, w tym zasobu mieszkań komunalnych;
- Projektowanie ekologicznych i energooszczędnych instalacji ciepłych w nowych budynkach;
- Dopuszcza się lokalizację urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej powyżej 500 kW zgodnie z ustaleniami zawartymi w następnym podrozdziale;
- Prowadzenie gospodarki odpadami w gminie w oparciu o cele i działania opisane w Planie Gospodarki Odpadami dla Województwa Mazowieckiego 2030;
- Edukacja mieszkańców w zakresie ograniczania ilości wytwarzanych odpadów komunalnych oraz selektywnej zbiórki odpadów w myśl tworzenia gospodarki o obiegu zamkniętym;
- Eliminacja nielegalnych wysypisk śmieci;
- Rozwój sieci szybkiego internetu światłowodowego i walka z wykluczeniem cyfrowym.

Kierunki rozwoju infrastruktury społecznej

Wyznacza się następujące kierunki rozwoju infrastruktury społecznej:

- Zwiększanie dostępności i oferty infrastruktury społecznej poprzez budowę nowych obiektów z uwzględnieniem gęstości zaludnienia i potrzeb mieszkańców, szczególnie w ośrodkach gminnych i wspomagających;
- Zwiększanie dostępności obiektów infrastruktury społecznej poprzez stosowanie rozwiązań architektonicznych odpowiednich dla osób z niepełnosprawnościami i o ograniczonej mobilności;
- Zwiększanie dostępności obiektów publicznych przez rozwijanie połączeń komunikacji zbiorowej do miejscowości, gdzie zlokalizowane są szkoły, przedszkola, świetlice wiejskie itp.;
- Rozwój działania placówek opieki zdrowotnej na terenie gminy, w tym modernizacja i budowa obiektów i zwiększenie zatrudnienia;
- Budowa nowych i modernizacja istniejących obiektów infrastruktury społecznej;
- Poszerzanie gminnego zasobu nieruchomości komunalnych oraz rozwój budownictwa społecznego;
- Rozwój infrastruktury ukierunkowanej szczególnie do dzieci, młodzieży, osób z niepełnosprawnościami i seniorów.

ZASADY LOKALIZACJI URZĄDZEŃ WYTWARZAJĄCYCH ENERGIĘ O MOCY ZAINSTALOWANEJ PRZEKRACZAJĄCEJ 500 kW

Ustala się następujące zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW:

- Zezwala się na lokalizację urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej w gminie Wodynie;
- Lokalizacja urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW w pierwszej kolejności na gruntach rolnych klas IV, V i VI;
- Lokalizacja urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW z uwzględnieniem istniejących uwarunkowań i przy maksymalnym zminimalizowaniu ewentualnych uciążliwości dla środowiska;
- Lokalizacja urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW zgodnie z przepisami odrębnymi, w tym z zapisami zawartymi w aktach prawnych o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu znajdujących się w granicach gminy form ochrony przyrody;
- Strefy ochronne od urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW nie mogą wykraczać poza obszary inwestycji.

ZASADY LOKALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

Realizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie gminy Wodynie powinna odbywać się według procedury określonej w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2024 r. poz. 1112). Wskazuje się następujące zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko:

- Lokalizacja powinna odbywać się zgodnie z warunkami określonymi w aktach planowania przestrzennego lub decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu oraz przepisami odrębnymi;
- Lokalizacja w odległości i w zakresie działalności minimalizującym uciążliwości i zagrożenie zanieczyszczenia terenów mieszkalnych, wód i gruntów;
- Lokalizacja zgodnie z warunkami korzystania ze środowiska, wymaganiami dotyczącymi ochrony środowiska oraz działaniami mającymi na celu unikanie, zapobieganie, ograniczanie oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko określonymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- Realizacja działań zapobiegających, ograniczających i kompensujących możliwe negatywne oddziaływania przedsięwzięć na środowisko.

ZASADY KSZTAŁTOWANIA ROLNICZEJ I LEŚNEJ PRZESTRZENI PRODUKCYJNEJ

W zakresie kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej

W gminie Wodynie gospodarstwa rolne zajmują 56% powierzchni gminy, a rolnictwo cechuje się wysoką wydajnością i aktywną kulturą rolną. Aby zapewnić prowadzenie zrównoważonej i racjonalnej gospodarki rolnej w gminie Wodynie, ustala się następujące zasady kształtowania rolniczej przestrzeni produkcyjnej:

- Możliwość zmiany sposobu użytkowania gruntów rolnych na cele nierolnicze w pierwszej kolejności na gruntach klas IV, V i VI oraz w lukach w zabudowie tzn. obszarach uzupełnienia zabudowy;

- Ograniczenie powstawania nowej zabudowy związanej z produkcją zwierzęcą na terenie gminy;
- Możliwość lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii na terenach rolnych;
- Przestrzeganie ograniczeń zawartych w przepisach odrębnych, w szczególności dotyczących form ochrony przyrody;
- Ochrona istniejących zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i zieleni wzdłuż cieków wodnych;
- Prowadzenie działalności rolniczej w sposób minimalizujący uciążliwości dla terenów zabudowy mieszkaniowej oraz emisję zanieczyszczeń do wód i gleb;
- Ochrona cennych przyrodniczo użytków zielonych;
- Rozwój agroturystyki oraz wsparcie dla rolnictwa ekologicznego.

W zakresie kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej

Gmina Wodynie w ponad 30% pokryta jest lasami, których powierzchnia wynosi ok. 3 600 ha. Lasy Skarbu Państwa to ok. 44% lasów w gminie. Gmina przynależy do Nadleśnictwa Siedlce. Najczęściej występującymi siedliskami są bory świeże, bory mieszane świeże, lasy mieszane świeże, gdzie dominującymi gatunkami są sosna, dąb szypułkowy i brzoza. Rzadziej występują siedliska lasu świeżego z dominującymi gatunkami: dębem szypułkowym i brzozą. Najmniejszy udział mają siedliska olsu z olszą i jesionem. Lasy Państwowe na terenie gminy pełnią funkcję gospodarczą i ochronną. Lasy pełniące funkcje ochronne to lasy wodochronne - są to głównie lasy położone w obniżeniach terenu, wzdłuż cieków wodnych oraz na siedliskach wilgotnych i bagiennych. Ich dominującą funkcją jest ochrona zdolności retencyjnych lasów, zlewni oraz zbiorników wodnych.

Ustala się następujące ogólne zasady kształtowania leśnej przestrzeni produkcyjnej:

- Ochrona zwartych kompleksów leśnych i zachowanie powiązań przyrodniczych z obszarami znajdującymi się poza granicami administracyjnymi gminy;
- Prowadzenie gospodarki leśnej i zarządzanie gminnym zasobem leśnym zgodnie z planami urządzania lasów;
- Ochrona ciągłości korytarzy ekologicznych, pozwalających na migracje zwierząt, w tym dużych ssaków;
- Budowa nowych i utrzymanie istniejących elementów infrastruktury leśnej związanej z turystyką, rekreacją i gospodarką leśną;
- Edukacja i akcje promujące skierowane do mieszkańców i turystów w zakresie walorów przyrodniczych lasów na terenie gminy oraz zasad bezpieczeństwa i ochrony lasów;
- Usuwanie nielegalnych składowisk odpadów na terenach leśnych;
- Ochrona drzew i drzewostanów o szczególnych walorach przyrodniczych na leśnych obszarach gminy;
- Zalesianie działek zadrzewionych i zakrzewionych o niskiej przydatności rolniczej, szczególnie w celu regulacji granicy polno-leśnej;
- Zachowanie bioróżnorodności fauny i flory ekosystemów leśnych oraz programy nasadzeń roślin rodzimych z uwzględnieniem uwarunkowań siedliskowych.

ZASADY KSZTAŁTOWANIA ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO NA OBSZARACH ZDEGRADOWANYCH I OBSZARACH REWITALIZACJI ORAZ OBSZARACH WYMAGAJĄCYCH PRZEKSZTAŁCEŃ, REHABILITACJI, REKULTYWACJI LUB REMEDIACJI

W gminie Wodynie w 2017 powołany został Lokalny Program Rewitalizacji dla Gminy Wodynie (Uchwała nr XXXI/214/17 Rady Gminy Wodynie z dnia 28 czerwca 2017 r., zmieniona uchwałą nr XXXIV Rady Gminy Wodynie z dnia 12 października 2017 r.) diagnozujący trzy podobszary rewitalizacji (Seroczyn-Kołodziej, Oleśnica, Czajków). Projekty rewitalizacyjne związane z niniejszym dokumentem realizowane mają być do roku 2032. Działania przewidują modernizację i adaptację obiektów użyteczności publicznej i zabytków, realizację programów społecznych oraz rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej na obszarze rewitalizacji. Rekomenduje się realizację działań zgodnie z programem oraz analizę i aktualizację w oparciu o monitoring, ewaluację i cele strategiczne zawarte w niniejszej Strategii. Rekomenduje się dalszy rozwój infrastruktury społecznej, technicznej i transportowej oraz realizację programów społecznych na obszarach zdiagnozowanych w Lokalnym Programie Rewitalizacji Gminy Wodynie oraz dokumentach powoływanych w przyszłości, zgodnie z niniejszą Strategią oraz szczegółowymi potrzebami mieszkańców obszarów zdegradowanych.

Na terenie gminy Wodynie istnieją obszary wyrobiskowe związane z działalnością górniczą wymagające przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji po zakończeniu użytkowania. Z uwagi na wielkość złóż, grunty zdegradowane zajmują nieznaczny obszar gminy. Zagospodarowanie przestrzenne na tych i innych niezdiagnozowanych na tym etapie obszarach, należy prowadzić na podstawie rzetelnych analiz stanu środowiska i innych uwarunkowań obszaru, z wykorzystaniem aktualnej wiedzy naukowej, stosując zabiegi przywracające ich użyteczność.

V CZĘŚĆ WDROŻENIOWA

1 OBSZARY STRATEGICZNEJ INTERWENCJI (OSI)

Zgodnie ze *Strategią rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze* (Uchwała nr 72/22 Sejmiku Województwa Mazowieckiego z dnia 24 maja 2022 r.) Gmina Wodynie wchodzi w skład Siedleckiego Obszaru Strategicznej Interwencji, będącego obszarem problemowym. Na podstawie Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego gmina jest określona jako obszar zagrożony trwałą marginalizacją z uwagi na kumulację problemów społecznych. Pomimo silnych związków z Siedlcami, gmina Wodynie nie należy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Siedlec.

Obszary Strategicznej Interwencji są elementem zintegrowanego planowania rozwoju, pozwalającym kierować odpowiednie, skonkretyzowane działania strategiczne w sposób precyzyjny terytorialnie, dążąc w efekcie do zrównoważonego rozwoju regionu. *Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze* wskazuje dla każdego z OSI problemowych dwa kluczowe w ich przypadku obszary tematyczne. Realizacja zadań związanych z tymi obszarami ma na celu dążenie do niwelowania występujących negatywnych zjawisk i poprawy wykorzystania potencjałów rozwojowych we wskazanych obszarach. W OSI Siedleckim interwencja skoncentrowana jest na przede wszystkim na:

- Wsparciu rozwoju gospodarczego obszaru poprzez:
 - wzmacnianie wykształconych specjalizacji gospodarczych, m.in. sektora rolnego, przetwórstwa rolno-spożywczego, przemysłu maszynowego, metalowego i chemicznego,
 - rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej, w tym zapewnienie terenów inwestycyjnych i poprawę ich dostępności transportowej,
 - rozwój infrastruktury turystycznej i promocję zintegrowanej oferty turystycznej.
- Poprawie stanu środowiska poprzez:
 - rozbudowę i modernizację systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych,
 - zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych,
 - modernizację systemu gospodarki odpadami – wdrażanie gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym.

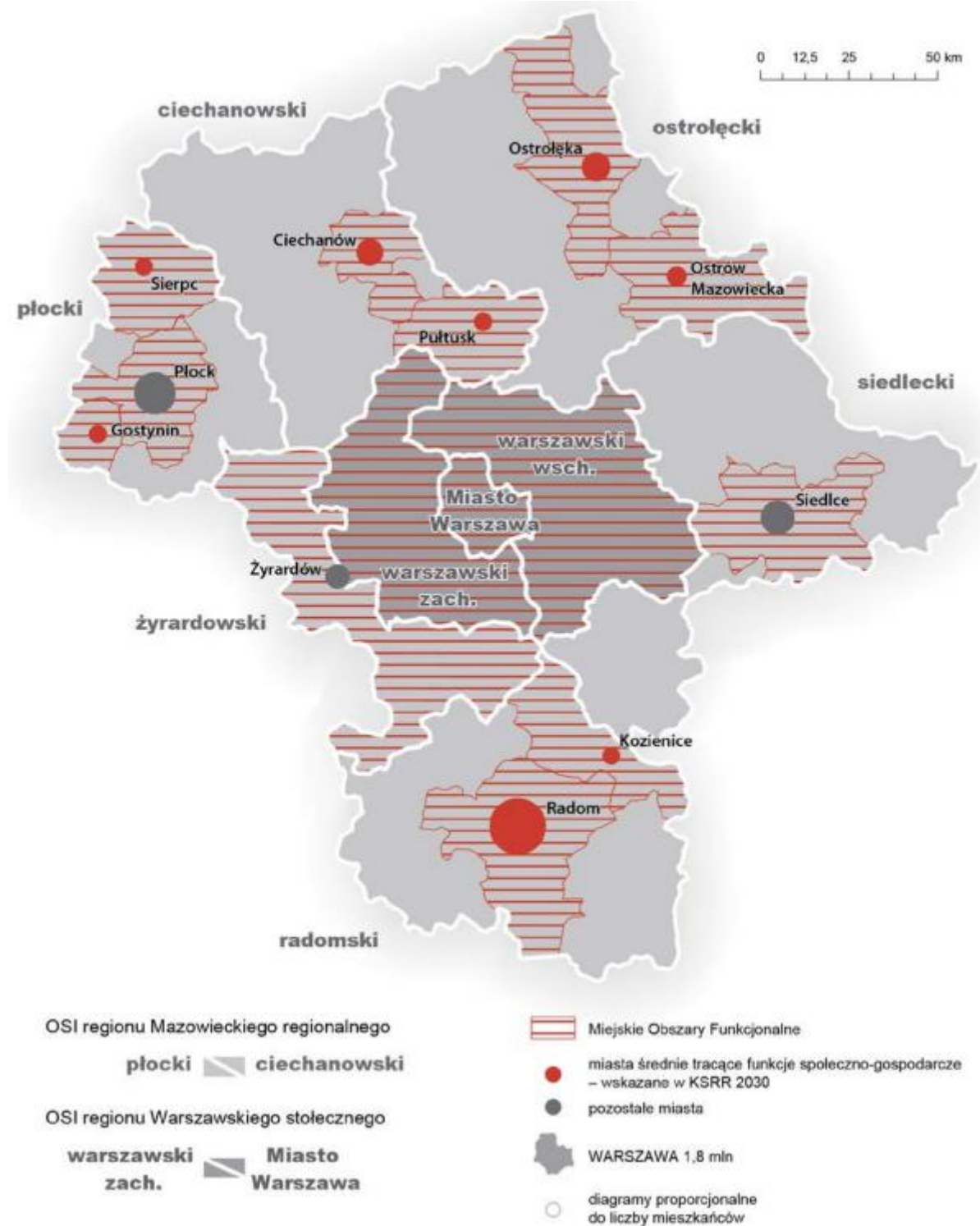
Zapisy niniejszej Strategii dążą do wielofunkcyjnego rozwoju gminy i mają na względzie opisane powyżej główne założenia rozwoju regionu – założenia rozwojowe dla Siedleckiego OSI uwzględnione zostały zarówno w części programowej jak i przestrzennej. Odniesienia pomiędzy działaniami wyznaczonymi dla Siedleckiego obszaru strategicznej interwencji, a częścią programową Strategii opisuje Tabela 9.

Na obszarze gminy Wodynie nie wskazano obszarów strategicznej interwencji kluczowych dla gminy, dlatego nie zostały one wyznaczone w niniejszym dokumencie.

Tabela 9 Odniesienia pomiędzy celami strategicznymi, a OSI określonymi w strategii rozwoju województwa

Obszar tematyczny	Działania dla obszaru tematycznego	Cele strategiczne, które się do nich odnoszą
Wsparcie rozwoju gospodarczego obszaru	wzmacnianie wykształconych specjalizacji gospodarczych, m.in. sektora rolnego, przetwórstwa rolno-spożywczego, przemysłu maszynowego, metalowego i chemicznego	B.2. KONKURENCYJNE ROLNICTWO
	rozwój skoordynowanej oferty inwestycyjnej, w tym zapewnienie terenów inwestycyjnych i poprawę ich dostępności transportowej	B.1. WIELOFUNKCYJNY ROZWÓJ GOSPODARCZY D.2. JAKOŚCIOWA I DOSTĘPNA INFRASTRUKTURA TRANSPORTOWA
	rozwój infrastruktury turystycznej i promocja zintegrowanej oferty turystycznej	B.3. ROZWÓJ I PROMOCJA SEKTORA TURYSTYKI
Poprawa stanu środowiska	rozbudowa i modernizacja systemów kanalizacyjnych, gazowych i ciepłowniczych	D.3. JAKOŚCIOWA I DOSTĘPNA INFRASTRUKTURA TECHNICZNA
	zwiększenie udziału energii ze źródeł odnawialnych	C.3. INNOWACYJNE TECHNOLOGIE W OCHRONIE ŚRODOWISKA I KLIMATU
	modernizacja systemu gospodarki odpadami – wdrażanie gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym	C.1. OCHRONA WALORÓW PRZYRODNICZYCH

Rysunek 7 Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego (źródło: *Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze, 2022*)

2 SYSTEM REALIZACJI STRATEGII

Strategia jako dokument o długim horyzoncie czasowym od momentu uchwalenia powinna podlegać procesowi wdrożenia, realizacji, ewaluacji i aktualizacji zapisów. Aby proces ten przebiegał efektywnie a strategia była realizowana zgodnie z założeniami, niezbędne jest wyznaczenie podmiotów odpowiedzialnych za działania strategiczne. Podmiotami realizującymi założenia strategii są:

- Wójt – organ wykonawczy, odpowiada za koordynację przedsięwzięć i podejmowanie decyzji w zakresie wykonywanych działań;
- Rada Gminy Wodynie – organ uchwałodawczy, odpowiada za uchwalenie dokumentu strategii, potrzebie jej aktualizacji a także opiniuje i uchwała dokumenty szczegółowego wdrożenia, takie jak plan ogólny gminy;
- Organy Urzędu Gminy Wodynie – organy pomocnicze Wójta w procesie realizacji strategii, koordynacja poszczególnych przedsięwzięć opisana w strategii może być oddelegowana do właściwych organów;
- Partnerzy publiczni i prywatni, w tym władze powiatu, województwa i gmin sąsiednich zaangażowani w realizację konkretnych przedsięwzięć przewidzianych niniejszym dokumentem strategicznym.

Głównym interesariuszem w realizacji strategii są mieszkańcy gminy i lokalna społeczność, której zaangażowanie w działania jest równie kluczowe jak odpowiednia praca wymienionych wyżej organów decyzyjnych i wykonawczych. Wykorzystanie narzędzi partycypacji społecznej jest kluczem w rozwoju gminy, ponieważ to w pierwszej kolejności mieszkańcom powinny służyć wieloletnie efekty działań strategicznych.

W przypadku działań, szczególnie związanych z obszarem społecznym i gospodarczym, niezwykle pomocna w realizacji strategii może okazać współpraca z organizacjami pozarządowymi, przedsiębiorcami, placówkami oświaty, nauki, organizacji kulturalnych oraz innymi jednostkami samorządu terytorialnego.

WYTYCZNE DO SPORZĄDZANIA DOKUMENTÓW WYKONAWCZYCH

Strategia rozwoju gminy jako dokument o charakterze ogólnym i programowym zawiera wytyczne do prowadzenia polityki lokalnej. Do efektywnej realizacji jej założeń niezbędne jest wykorzystanie różnych opracowań i dokumentów sektorowych, stanowiących dokumenty wykonawcze realizacji niniejszego dokumentu. Dokumenty te powinny stanowić przedłużenie polityki strategicznej gminy i swoimi zapisami mają na celu uszczegółowienie działań gminy i kierunków jej rozwoju. Poniższa tabela przedstawia analizę zgodności i rekomendacje w zakresie dalszej aktualizacji najważniejszych dokumentów, będących aktami wykonawczymi strategii rozwoju gminy.

Tabela 10 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych

Rodzaj dokumentu	Charakterystyka i rekomendacje w zakresie aktualizacji
Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Wodynie (tekst jednolity: Uchwała nr XXII/180/20 Rady Gminy Wodynie z dnia 29 grudnia 2020 r.)	Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy przedstawia kierunki zagospodarowania przestrzeni gminy oraz wyznacza politykę przestrzenną gminy. W wyniku zmiany przepisów studium zostanie zastąpione wkrótce nowym dokumentem planistycznym – planem ogólnym gminy, dlatego nie wyznacza się rekomendacji do obowiązującego dokumentu studium.

Plan ogólny gminy Wodynie (w przygotowaniu)	Plan ogólny gminy to nowy dokument wprowadzony nowelizacją ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Ponieważ w 2026 r. wejdą w życie przepisy nakładające obowiązek uwzględnienia w planie ogólnym gminy polityki przestrzennej zawartej w strategii rozwoju rekomenduje się opracowanie zapisów sporządzanego planu ogólnego gminy Wodynie zgodnie z ustaleniami niniejszej strategii.
Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego	Gmina Wodynie w niskim stopniu pokryta jest miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego, rekomenduje się sukcesywne uchwalanie planów miejscowych pokrywających większy obszar gminy, zgodnych z ustaleniami niniejszej Strategii oraz planu ogólnego gminy
Lokalny program rewitalizacji dla Gminy Wodynie (Uchwała nr XXXI/214/17 Rady Gminy Wodynie z dnia 28 czerwca 2017 roku, z późn. zmianami)	Działania realizowane na podstawie dokumentu obejmują długi horyzont czasowy i mają trwać do roku 2032 włącznie, rekomenduje się więc przeprowadzenie dokładnej analizy zgodności dokumentu z założeniami niniejszej Strategii i jego aktualizację
Program Ochrony Środowiska dla Gminy Wodynie na lata 2021-2024 z perspektywą na lata 2025-2028 (Uchwała nr XXIII/181/20 Rady Gminy Wodynie z dnia 29 grudnia 2020 r.)	Rekomenduje się aktualizację dokumentu najpóźniej w roku 2028 z uwzględnieniem założeń ochrony środowiska zawartych w niniejszej strategii
Wieloletnia Prognoza Finansowa Gminy Wodynie na lata 2025-2039 (Uchwała nr VII/52/24 Rady Gminy Wodynie z dnia 30 grudnia 2024)	Dokument uchwalono przed sporządzeniem niniejszej Strategii, należy aktualizować go zgodnie z potrzebami inwestycyjnymi gminy, w tym uwzględnić przedsięwzięcia zawarte w niniejszej Strategii oraz przewidywane efekty ich realizacji.
Pozostałe gminne plany i programy obszarowe	Obowiązujące obecnie oraz przygotowywane w przyszłości programy, plany i inne dokumenty wykonawcze powinny być zgodne z ustaleniami niniejszej strategii i służyć jej realizacji. W przypadku dezaktualizacji dokumentów lub stwierdzenia niespójności z założeniami niniejszej strategii rozwoju, rekomendowana jest ich zmiana lub aktualizacja.

3 RAMY FINANSOWE I ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Ramy finansowe określają wielkość środków finansowych potrzebnych na realizację działań w ramach Strategii i możliwości finansowe gminy. Polityka strategiczna oprócz identyfikowania potrzeb i projektowania działań wspierających rozwój jednostki terytorialnej, powinna być możliwa do realizacji w ramach możliwości finansowych gminy oraz innych możliwych do pozyskania źródeł finansowania. Ponieważ zapisy Strategii odnoszą się wiele lat wprzód, ramy finansowe określone są na podstawie obecnych i historycznych danych, analiz i prognoz finansowych. Ewaluacje możliwości finansowych gminy należy wykonywać w oparciu o analizy wpływów i wydatków do budżetu gminy oraz dokumentów regulujących finanse gminy, czyli uchwały budżetowej i wieloletnie prognozy finansowe.

Głównym źródłem finansowania przedsięwzięć wskazanych w strategii będą środki z budżetu gminy Wodynie. Innymi ważnymi źródłami finansowania, które umożliwią realizację w szczególności dużych projektów inwestycyjnych i modernizacyjnych będą środki zewnętrzne pozyskiwane ze źródeł publicznych i prywatnych. Zakładanymi źródłami finansowania założeń strategii będą:

- Środki własne gminy Wodynie;
- Środki budżetu powiatu i województwa w przypadku przedsięwzięć realizowanych we współpracy z powiatem i województwem;
- Środki organizacji pozarządowych, firm i przedsiębiorstw w przypadku realizacji wspólnych inwestycji i partnerstwa publiczno-prywatnego;
- Środki z funduszy krajowych;
- Środki z budżetu państwa, w tym subwencja, dotacje i programy rządowe;
- Środki z funduszy europejskich, w tym programu Fundusze Europejskie dla Mazowsza 2021-2027;
- Instrumentów finansowych takich jak pożyczki, kredyty i obligacje samorządowe;
- Przyszłych programów, funduszy i polityk różnego szczebla.

4 SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI WYŻSZEGO RZĘDU

Niniejszy dokument jako element zintegrowanego systemu planowania strategicznego, wpisuje się w cele przewidziane przez dokumenty strategiczne wyższego rzędu. Poniższa tabela przedstawia analizę spójności z dokumentami na poziomie unijnym, krajowym, wojewódzkim oraz powiatowym.

Tabela 11 Analiza zgodności z dokumentami wyższego rzędu

Obszar strategiczny	A. SPOŁECZEŃSTWO				B. GOSPODARKA				C. KLIMAT I ŚRODOWISKO			D. PRZESTRZEŃ		
Cele strategiczne	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
Cele polityki spójności Unii Europejskiej 2021-2027														
1. Bardziej konkurencyjna i inteligentna Europa dzięki promowaniu innowacyjnej i inteligentnej transformacji gospodarczej					X	X	X							
2. Bardziej przyjazna dla środowiska niskoemisyjna Europa									X	X	X			X
3. Lepiej połączona Europa													X	X
4. Europa o silniejszym wymiarze społecznym	X	X	X	X				X						
5. Europa bliżej obywateli	X	X	X					X						

Obszar strategiczny	A. SPOŁECZEŃSTWO				B. GOSPODARKA				C. KLIMAT I ŚRODOWISKO			D. PRZESTRZEŃ		
Cele strategiczne	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
6. Umożliwienie regionom i ludności łagodzenia wpływających na społeczeństwo, zatrudnienie, gospodarkę i środowisko skutków transformacji w kierunku osiągnięcia celów Unii na rok 2030 w dziedzinie energii i klimatu oraz w kierunku neutralnej dla klimatu gospodarki Unii do roku 2050 w oparciu o porozumienie paryskie									X	X	X			X
Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)														
1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.					X	X	X	X						
2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony	X	X	X						X			X	X	X

Obszar strategiczny	A. SPOŁECZEŃSTWO				B. GOSPODARKA				C. KLIMAT I ŚRODOWISKO			D. PRZESTRZEŃ		
Cele strategiczne	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu	X	X	X		X			X					X	
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030														
1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo					X	X	X	X				X		
1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze														
1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska														
1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych	X	X	X	X	X									

Obszar strategiczny	A. SPOŁECZEŃSTWO				B. GOSPODARKA				C. KLIMAT I ŚRODOWISKO			D. PRZESTRZEŃ		
Cele strategiczne	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów	X	X			X	X	X	X				X	X	
2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	X	X	X	X										
2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym					X	X	X							
2.3. Wsparcie dla lokalizacji inwestycji zewnętrznych					X	X	X							X
3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem			X					X						
3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym				X				X						

Obszar strategiczny	A. SPOŁECZEŃSTWO				B. GOSPODARKA				C. KLIMAT I ŚRODOWISKO			D. PRZESTRZEŃ		
Cele strategiczne	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych	X	X	X					X						
3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej								X						
Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego 2030+														
1.1. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości					X	X	X							
1.2. Rozwój zintegrowanego systemu sprzyjającego generowaniu i absorpcji innowacji					X			X						
1.3. Cyfryzacja gospodarki					X	X								X
1.4. Rozwój konkurencyjnej gospodarki					X	X	X	X			X			X
1.5. Rozwój miast jako centrów aktywności gospodarczej														
1.6. Aktywizacja gospodarcza obszarów wiejskich					X	X	X							

Obszar strategiczny	A. SPOŁECZEŃSTWO				B. GOSPODARKA				C. KLIMAT I ŚRODOWISKO			D. PRZESTRZEŃ		
Cele strategiczne	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
2.1. Zwiększenie dostępności transportowej i spójności przestrzennej regionu oraz udziału środków transportu przyjaznych dla środowiska, mieszkańców i przestrzeni													X	
2.2. Rozwój uporządkowanej sieci osadniczej, sprzyjającej wykorzystaniu transportu zbiorowego i ruchowi niezmotoryzowanemu												X	X	
2.3. Udrożnienie systemu tranzytowego i ograniczenie ruchu tranzytowego na pozostałych trasach													X	

Obszar strategiczny	A. SPOŁECZEŃSTWO				B. GOSPODARKA				C. KLIMAT I ŚRODOWISKO			D. PRZESTRZEŃ		
Cele strategiczne	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
3.1. Zapewnienie trwałego i zrównoważonego rozwoju oraz zachowanie wysokich walorów środowiska					X				X	X	X	X		
3.2. Proekologiczna transformacja energetyk											X			X
3.3. Przeciwdziałanie zagrożeniom naturalnym i adaptacja do zmian klimatu										X				
3.4. Poprawa jakości środowiska									X	X	X			X
3.5. Podnoszenie efektywności energetycznej											X			X
4.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego	X	X	X	X										

Obszar strategiczny	A. SPOŁECZEŃSTWO				B. GOSPODARKA				C. KLIMAT I ŚRODOWISKO			D. PRZESTRZEŃ		
Cele strategiczne	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
4.2. Podnoszenie standardów funkcjonowania infrastruktury społecznej oraz zmniejszenie różnic w dostępie do świadczeń zdrowotnych i opiekuńczych	X	X	X					X						
4.3. Aktywizacja społeczno-gospodarcza mieszkańców	X	X	X		X	X	X							
4.4. Rozwój priorytetowych dla województwa dziedzin nauk														
4.5. Włączenie i integracja społeczna	X	X	X											
5.1. Ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego							X					X		

Obszar strategiczny	A. SPOŁECZEŃSTWO				B. GOSPODARKA				C. KLIMAT I ŚRODOWISKO			D. PRZESTRZEŃ		
Cele strategiczne	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
5.2. Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego, potencjału kulturowego i turystycznego dla rozwoju gospodarczego i promocji województwa							X					X		
5.3. Upowszechnianie kultury i twórczości		X	X											
5.4. Kreowanie miast i wsi jako centrów aktywności kulturalnej i turystycznej		X	X				X							
Strategia Rozwoju Powiatu Siedleckiego na lata 2015-2020 z perspektywą do 2025 r.														
I.1. Rozwój i usprawnienie układu komunikacyjnego na terenie Powiatu													X	
I.2. Wsparcie konkurencyjności gospodarczej powiatu					X	X	X	X						
I.3. Przyjazna i nowoczesna administracja								X						
I.4. Środowisko i energetyka						X			X	X	X			X

Obszar strategiczny	A. SPOŁECZEŃSTWO				B. GOSPODARKA				C. KLIMAT I ŚRODOWISKO			D. PRZESTRZEŃ		
Cele strategiczne	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
I.5. Promocja gospodarcza powiatu							X	X						
II.1. Poprawa dostępności do poradnictwa specjalistycznego	X		X		X									
II.2. Aktywizacja społeczności lokalnych w ramach organizacji pożytku publicznego			X											
II.3. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej i edukacyjnej osób niepełnosprawnych	X	X	X											
II.4. Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	X	X	X											
II.5. Przeciwdziałanie bezrobociu i łagodzenie skutków bezrobocia	X		X		X	X	X							
II.6. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	X	X			X									
II.7. Podniesienie poziomu kształcenia zawodowego			X		X									

Obszar strategiczny	A. SPOŁECZEŃSTWO				B. GOSPODARKA				C. KLIMAT I ŚRODOWISKO			D. PRZESTRZEŃ		
Cele strategiczne	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	4.	1.	2.	3.	1.	2.	3.
III.1 Zachowanie tożsamości kulturowej i tradycji w społeczności Powiatu		X	X				X					X		
III.2. Rozwój zaplecza instytucjonalnego kultury		X	X									X		
IV.1 Rozwój infrastruktury turystycznej							X						X	
IV.2. Powiat siedlecki – zielony zakątek Mazowsza									X	X	X			
IV.3. Promocja oferty turystycznej powiatu siedleckiego w kraju i za granicą							X							
V.1. Podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego				X						X			X	
V.2 Likwidacja potencjalnych zagrożeń powodziowych										X				
V.3 Ochrona środowiska i odtwarzanie jego potencjału									X	X	X			

VI SPIS TABEL I RYSUNKÓW

1 SPIS TABEL

Tabela 1 Wyniki oceny jakości i dostępu do usług publicznych, dostępności komunikacyjnej, sytuacji gospodarczej oraz walorów środowiskowych uzyskane podczas badania ankietowego	16
Tabela 2 Wyniki analizy nawyków mieszkańców dotyczących korzystania z usług podstawowych i wyższego rzędu pod kątem ich lokalizacji	17
Tabela 3 Analiza SWOT.....	19
Tabela 4 Kierunki działań strategicznych w obszarze A - Społeczeństwo	24
Tabela 5 Kierunki działań strategicznych w obszarze B - Gospodarka	28
Tabela 6 Kierunki działań strategicznych w obszarze C - Klimat i środowisko	31
Tabela 7 Kierunki działań strategicznych w obszarze D - Przestrzeń	34
Tabela 8 Inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym	52
Tabela 9 Odniesienia pomiędzy celami strategicznymi, a OSI określonymi w strategii rozwoju województwa	59
Tabela 10 Wytyczne do sporządzania dokumentów wykonawczych	61
Tabela 11 Analiza zgodności z dokumentami wyższego rzędu	64

2 SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Lokalizacja gminy Wodynie (źródło: opracowanie własne na podstawie danych Państwowego Rejestru Granic)	9
Rysunek 2 System powiązań przyrodniczych (źródło: opracowanie własne)	38
Rysunek 3 Główne elementy infrastruktury transportowej (źródło: opracowanie własne)	40
Rysunek 4 Sieć osadnicza (źródło: opracowanie własne)	42
Rysunek 5 Główne elementy infrastruktury społecznej i technicznej (źródło: opracowanie własne)	44
Rysunek 6 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej (źródło: opracowanie własne)	46
Rysunek 7 Obszary strategicznej interwencji województwa mazowieckiego (źródło: <i>Strategia rozwoju województwa mazowieckiego 2030+. Innowacyjne Mazowsze</i> , 2022).....	60